

TRIMITAS

TAIKLŪS ŠŪVIAI
BE IDĖJOS
NIEKO VERTI

9771392475004

1,99 €

svarbios pamokos

Ukraina patyrė, ką reiškia mokytis priešui jau trypiant jos žemę. Mes galime ir privalome mokytis jau dabar. Išmokime svarbias pamokas ir būkime pasiruošę dienai X.

Pilietinio pasipriešinimo pamokos

- Išmokssite tvarstyti žaizdas, naudoti turniketą, mobilizuoti galūnes, naudoti neštuvus.
- Išmokssite jžiebtį ugnį skeltuvu, kitomis priemonėmis. Pagaminti apkasų žvakę.
- Išmokssite elgesio taisyklių evakuojantis ir kaip parengti evakuacijos planą.
- Išmokssite pinti maskuojamąjį tinklą.

Atsparumo hibridinėms grėsmėms pamokos

- Išmokssite skirti hibridines grėsmes pagal veikėjus, jų tikslus ir naudojamus įrankius.
- Sužinosite informacinių, kibernetinių ir energetinių grėsmių atpažinimo ir užkardymo būdus.
- Suprasite, kaip identifikuoti užsienio žvalgybos tarnybų keliamas grėsmes.
- Gebėsite atpažinti propagandą, dezinformaciją ir melagenas.
- Sužinosite galimus atsako į hibridines atakas scenarijus.

2024 M. NR. 9 (1389)
TIRAŽAS 1000 EGZ.

©,TRIMITAS*, 2024
LEIDINIO INDEKSAS 5291.
ISSN 1392-4753

LIETUVOS ŠAULIŲ ŽURNALAS

TRIMITAS

ŠIAME NUMERYJE:

2 LŠS KRONIKA

TAIKIKLYJE / VALDAS KILPYS

12 „Taikliojo šaulio taurė 2024“:
solidžiausios tokio pobūdžio varžybos Lietuvoje

IŠMOKTOS PAMOKOS / GABRIELIUS E. KLIMENKA, EDUARDAS KLIMENKA

14 Ką daryti patekus į ekstremalią situaciją

IŠSISEK IR PASIKABINK

18 „Ugninis skydas 2024“. Lietuvos šaulių sąjungos hakatonas

SAJA / VILTĖ NOVIKOVAITĖ

20 Kaip tautinis menas formuoja lietuvišką identitetą?

SĄSKRYDIS / VALDAS KILPYS

22 Aukštaičių šaulių sąskrydis: muzika, diskusija ir šiek tiek aviacijos

PRATYBOS / SAULIUSAJUNGA.LT

24 „Taurus 2024“

JUBILIEJUS / STASYS IGNATAVIČIUS

26 Šaulių sąjungos atkūrimo 35-mečiui skirtas sąskrydis

IŠEIVIJA / VILMA KAVA

29 Švyturys – šviesos karys

ĮDOMIOJI ISTORIJA / VALDAS KILPYS

34 „Džiunglių karabinas“: patikimas, ergonomiškas ir pasižymėjęs mūsųose

Lietuvos šaulių sąjunga

VYR. REDAKTORIUS Vytaras Radzevičius
KALBOS REDAKTORĖ Sandra Balžekaitė
KORESPONDENTAS Valdas Kilpys
DIZAINAS Greta Janutytė,
Paulius Budrikis (CRITICAL)

VIRŠELIO NUOTRAUKA: akimirka iš varžybų „Taikliojo šaulio taurė 2024“. Nuotrauka – Valdas Kilpys.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

Žilvinas Neliubšys / CV narys
Aurimas Navikas / CV narys
Augustas Žukauskas / CV narys
Aušra Garnienė / LŠS Komunikacijos skyriaus vedėja
Gabrielius E. Klimenka / šaulys
Gertrūda Šitkauskaitė / neformaliojo švietimo mokytoja
Irena Šalaviejienė / išeivijos šaulė

Autorių dėmesiai – medžiagų kitam numeriui
laukiame iki einamojo mėnesio 10 dienos imtinai!

SPAUSDINO UAB „JUDEX SPAUDA“
Europos pr. 96C, LT-46351, Kaunas
Dėl spaudos broko kreiptis į spaustuvejį.

LEIDĖJAS: Lietuvos šaulių sąjunga
FACEBOOK.COM/SAULIUSAJUNGA.LT

ADRESAS: Laisvės al. 34, LT-44240 Kaunas, Lietuva.
EL. P. redakcija@sauliusajunga.lt

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių
nuomone. Rankraščiai negrąžinami ir nerecenzuojami.

DAROM PRIE JŪROS!

Trečius metus iš eilės Lietuvos šaulių sąjungos Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės jaunieji šauliai dalyvauja aplinkosaugos, edukacijos ir kultūros festivalyje „Darom prie jūros“, skirtame kopoms išsaugoti jas sutvarkant žabų klojiniais, surenkant per vasaros sezoną susikaupusias atliekas. x

1

TAKTINĖ MEDICINA

Pasirengimas ginkluotam pasipriešinimui neatsiejamas nuo taktinės medicinos. Kiekvienas šaulys mokėtų valdyti ne tik ginklą, bet ir pasirūpinti savimi ar šalia esančiu ištikus nelaimei.

Taktinės medicinos pratybos (angl. TCCC, *Tactical Combat Casualty Care*) vyko ir LŠS Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-ojoje rinktinėje. Pratybose išbandytos visos trys TCCC fazės, priklausomai nuo taktinės situacijos: pagalba apšaudymo metu (angl. *Care Under Fire*, CUF), taktinė lauko pagalba (angl. *Tactical Field Care*, TFC) ir taktinė evakuacijos pagalba (angl. *Tactical Evacuation Care*, TEC). x

ŠAULYS IR GINKLAS – NEATSIEJAMA

Vasaros pabaigoje ginklo šaulio tarnybai kurso trumpo ginklo šaudymo įskaitą laikė beveik 200 Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės šaulių. Didžioji dalis šaulių išlaikė įskaitą. Laukia teorinis egzaminas. Tai jau antra šiais metais grupė Vilniuje, netrukus startuos ir trečioji. „Šaulys ir ginklas yra neatsiejama vienas nuo kito. Ginklo šaulio tarnybai kursas suteikia šauliui teisę įgyti A kategorijos ginklą. Dėkoju rinktinės saugos instruktoriams ir šaudymo vadovams, kurie prisideda prie šio kurso organizavimo“, – sakė Lukas Vaičiulis, Karaliaus Mindaugo šaulių (Vilniaus apskr.) 10-osios rinktinės metodininkas. x

Į ŽVALGYBĄ!

Baigėsi pirmasis mažųjų žvalgybinių kvadrokopterų pilotų kursas, kurį organizavo Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės 1024-oji „KOVO“ kuopa.

Tai pirmas Šaulių sąjungos specializuotas bepiločių orlaivių kursas, orientuotas į šaulio-specialisto, kuris geba įvertinti gautą užduotį, suplanuoti ir pasiruošti sėkmingam jos įgyvendinimui, parengimą. Kursą labai gerai įvertino Šaulių sąjungos Mokymų ir nekinetinių operacijų centro specialistai ir Lietuvos karo akademijos bepiločių orlaivių kompetencijų centro atstovai.

Planuojama, kad artimiausiu metu šis kursas bus organizuojamas visiems šauliams, norintiems specializuotis bepiločių orlaivių valdyme. x

JEIGU REIKĖS – IR TILTAI SKRAIDYS

Lietuvos šaulių sąjungos Vakarų (jūros) šaulių 3-iosios rinktinės šauliai pratybose: taktinis žygis iš Priekulės į Klaipėdą, pasalos, bepiločių orlaivių panaudojimas taktinėje aplinkoje.

Svarbi pratybų dalis – skirtingų kuopų šaulių sąveika tarpusavyje, imituojant geležinkelio tilto užminavimą bei atsitraukiant iš pavojingų rajonų vandens transportu. x

PIRMOSIOS PAGALBOS KURSAI

Pirmosios pagalbos taktinėje aplinkoje kursas šauliams keliauja po Lietuvą. Šį kartą mokymai vyko Lietuvos šaulių sąjungos gen. Povilo Plechavičiaus šaulių 6-ojoje rinktinėje.

Šauliai mokėsi tinkamai pasirinkti priemones teikiant pagalbą sau ir šalia esančiam ir tai padaryti kokybiškai, tiksliai ir per maksimaliai trumpą laiką.

„Kurse aptariame šaulio pirmosios pagalbos rinkinio (IFAK) sudėtį, būtinas priemones gyvybinių funkcijų užtikrinimui, aiškinamės turniketo konversijos arba pakeitimo tamponavimo ir spaudžiamuoju tvarsčiu būtinybę bei sąlygas. Kokoninių neštuvų privalumus prieš minkštuosius. Kursas labai intensyvus ir reikalaujantis nemažai jėgų bei užsispyrimo, – pasakoja Lietuvos šaulių sąjungos Mokymų ir nekinetinių operacijų centro specialistas Žilvinas Neliubšys. – Negalima nesižavėti motyvuotais broliais ir sesėmis, kurie aukoja po darbo dienos savo poilsio laiką.“ x

KAIP ĮVEIKTI VANDENS KLIŪTĮ?

Lietuvos šaulių sąjungos gen. Povilo Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės Putvinskio šaulių būrio jaunieji šauliai su vyresniaisiais vadais treniravosi, kaip sausiams išlipti iš vandens. Vyko taktinio vandens kliūčių įveikimo pratybos su virve ir savadarbiais apraišais, pasitelkiant *punch'ą* [asmensinės kuprinės, kaip plūduro] ir persikeliant valtimi.

UŽ SAUGIUS VAIKUS!

Lietuvos šaulių sąjungos šauliai talkino policijai mokslo metų pradžioje. Beveik pusantro šimto šaulių visą savaitę budėjo iš anksto numatytose vietose pėsčiųjų perėjose šalia švietimo ir ugdymo įstaigų. x

ŠAULIŠKA INICIATYVA – LIETUVOS GALIA

Lietuvos šaulių sąjungos projektas „Šauliška stovykla JAV: Amerikos lietuvių kilmės jaunimas – švyturiukai“ nominuota Prezidento Gitano Nausėdos iniciatyva rengiamuose apdovanojimuose „Lietuvos galia“, skirtuose įvertinti pilietinėms iniciatyvoms ir geriesiems veiklų pavyzdžiams miestuose, miesteliuose ir regionuose, taip pat užsienio lietuvių bendruomenėse. Balsavimas už apdovanojimuose „Lietuvos galia“ nominuotus projektus prasidėjo rugsėjo 23 dieną ir truks iki spalio 21 d. Kviečiame palaikyti šauliškas iniciatyvas! x

ŠILUVOS DEKLARACIJA

Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzelis buvo pakviestas skaityti pranešimą Šiluvoje vykusioje konferencijoje „Visuomenė be dorybių – grėsmė nacionaliniam saugumui: Šiluvos deklaraciją apmąstant“.

„Mane uniforma įpareigoja kiek kitokiais pjūviais pasižiūrėti į nacionalinį saugumą, susijusį su karu, – pranešimą pradėjo Šaulių sąjungos vadas. – Kartais mes nesuprantame, kokioje aplinkoje kariaujame. Karas vyksta sausumoje, jūrose, ore, kosmose, bet yra ne fizinės sritys: yra kibernetinė, informacinė, kognityvinė erdvės. Matome, kad informacinėje erdveje kariaujame jau ne vienus metus. Turbūt, kai subyrėjo Sovietų Sąjunga, Vakarų pasaulis laimėjo ekonominę kovą šaltojo karo metu, ideologinę, deja, pralošė. Visa tai dabar duoda mūsų rytiečiams kaimynams nemažai dividendų. Mažai kalbame apie kognityvinę erdvę, apie kurią aš norėčiau išsiplėsti labiau, nes tai yra mūsų vidus – mūsų noras kovoti. Ar išvis bus tų patriotų, kurie eis ginti Tėvynės?“ x

Visą Lietuvos šaulių sąjungos vado pranešimą galite klausyti čia (nuo ~3:28:00)

SVARBIOS PAMOKOS

Rugsėjo viduryje prasidėjo pirmieji Pilietinio pasipriešinimo įgūdžių bei Atsparumo hibridinėms grėsmėms mokymai visuomenei visoje Lietuvoje. Savaitgalinius mokymus veda ir ves skirtingų Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių šauliai.

Mokymų kalendorių skirtinguose miestuose ir registraciją rasite tinklalapyje www.svarbiospamokos.lt/

Nemokamus kursus visoje Lietuvoje organizuoja Mobilizacijos ir pilietinio pasipriešinimo departamentas prie KAM, savaitgaliais vykstančius kursus veda Lietuvos šaulių sąjungos šauliai. x

ŠAULĖ – PASAULIO ČEMPIONĖ!

Rugsėjo 5–14 dienomis Rovaniemi mieste Suomijoje vyko pasaulio sunkiosios atletikos meistrų čempionatas. Šio pasaulio čempionato metu Lietuvai atstovavo vienintelė moteris iš Lietuvos Aistė Anciukevičė.

Aistė varžėsi svorio kategorijoje iki 55 kg ir ne tik iškovojo aukso medalį, bet ir pagerino du Lietuvos rekordus.

Dalyvauti šiose varžybose A. Anciukevičė delegavo Lietuvos šaulių sąjunga. Aistė yra ilgametė Karaliaus Mindaugo šaulių 10-osios rinktinės Gintaro Žagunio 1014-osios kuopos šaulė.

„Labai džiaugiuosi, kad Šaulių sąjunga pasitikėjo manimi ir suteikė man tokią garbę. Iš tiesų yra didelė garbė ne tik atstovauti Lietuvai, bet ir Šaulių sąjungai“, – sakė Aistė. x

ŠAULIAI SUOMIJOJE

Nuksio nacionaliniame parke Suomijoje gyvenantys šauliai pristatė veiklas paskirtajam LR ambasadoriui Suomijoje Edvilui Raudonikiui, naujiems LR ambasados darbuotojams ir Suomijos lietuvių bendruomenei. x

PRIESAIKA VOKIETIJOJE

Vokietijoje, Šv. Tomo bažnyčioje Augsburgėje, ištikimybę Lietuvos valstybei prisiekė mūsų broliai ir sesės išeivijoje. Sveikiname. x

NORVEGIJOS ŠAULIAI

Norvegijos šauliai dalyvavo dviejų dienų kompleksinėse pratybose „Budrus šaulys 2024“. Intensyviose pratybose – platus užduočių spektras: pilietinis pasipriešinimas, sulaukyto ar nukauto priešo apieškojimo procedūros, stacionaraus ir mobilaus kelių kontrolės punkto įrengimas bei transporto priemonės apieška, objekto apsauga, patrulio bazės įrengimas, apsauga, veiksmai reaguojant į priešo puolimą, darbas skyriaus sudėtyje (ataka, gynība, pasala).

Jeigu norite prisijungti prie Norvegijos lietuvių šaulių būrio, susisiekite el. paštu norvegija@sauliusajunga.lt. x

12 MOBILIŲ „STARLINK“ ĮRANGOS KOMPLEKTŲ

Lietuvos šaulių sąjungai – 12 mobilių „Starlink“ įrangos komplektų. Kredito unijų grupė „Kreda“ Lietuvos šaulių sąjungai skyrė paramą 12 nevyriausybiniams organizacijoms skirtų standartinių mobilių „Starlink“ įrangos komplektų.

„Ši įranga – labai svarbi priemonė pratybose ir vykdamas įvairias operacijas. Ypač šia parama džiaugiasi bepiločių orlaivių operatoriai, kuriems būtinas kokybiškas ir stabilus ryšys“, – sako Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzelis.

Per 2024–2025 metus Lietuvos šaulių sąjunga „Starlink“ ryšio įranga planuoja aprūpinti visus savo padalinius. x

MŪSŲ SNAIPERIAI – TARP GERIAUSIŲ

Lietuvos šaulių sąjungos Vakarų (Jūros) šaulių 3-iosios rinktinės šauliai skynė laurus Europos tolimojo šaudymo čempionate „Long Range European Championships 2024“, kur varžėsi daugiau nei 300 dalyvių. Šauliai iškovojo aukso medalį komandinėje įskaitoje, „Sniper“ kategorijoje, sidabro medalį komandinėje įskaitoje, F/TR kategorijoje, aukso medalį asmeninėje įskaitoje, „Sniper“ kategorijoje, ir bronzos medalį asmeninėje įskaitoje, 1000+ m kategorijoje. x

SKAIDRUMO ŽYGIS

„Skaidrumo žygis 2024“ – antrus metus iš eilės Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) kartu su Lietuvos šaulių sąjunga jaunimui ir visuomenei organizavo skaidrumo žygį. Šiais metais Kačerginės miškuose žygiavo daugiau nei 550 dalyvių iš įvairiausių Lietuvos vietų.

Vaizdingas 14 km žiedinis maršrutas vedė žygeivius Nemuno pakrante, Kačerginės miestelio gatvelėmis ir miško takeliais. Žygeiviai taip pat aplankė du punktus, kuriuose galėjo ne tik atsikvėpti, bet ir susipažinti su organizatorių paruošta informacija, padiskutuoti skaidrumo temomis. Šiais metais žygis organizuotas kartu su Lietuvos šaulių sąjungos Vytauto Didžiojo šaulių 2-ąja rinktine. x

„MG-3“ KULKOSVAIDININKAI

Beveik 30 šaulių iš skirtingų Lietuvos šaulių sąjungos rinktinių sėkmingai baigė Kulkosvaidininko kursą. Kursantai susipažino su kulkosvaidžio „MG-3“ paskirtimi bei kovinėmis savybėmis, išmoko ne tik taikliai šaudyti, bet ir saugiai naudotis šiuo galingu ginklu. x

LŠS IR VST SUTARTIS

Lietuvos šaulių sąjunga pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Viešojo saugumo tarnyba (VST) prie Vidaus reikalų ministerijos. Susitarta bendradarbiauti mokymų, kvalifikacijos kėlimo srityse, rengiantis ginkluotajai gynybai, ugdant vaikų ir jaunimo pilietiškumą bei įgyvendinant kitus bendrus projektus.

„Su VST mus sieja ne vienu metų bendras darbas. Mes talkiname vieni kitiems pratybose, keičiamės specifinėmis žiniomis – vienur mes stipresni, kitur jie. Šiandien aiškiai apibrėžėme, ką galime kartu bendromis jėgomis nuveikti Tėvynės labui“, – sakė Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis. „Tarnybai šis susitarimas suteikia galimybę stiprinti bendradarbiavimą su Lietuvos šaulių sąjunga, dalyvauti bendruose mokymuose ir renginiuose, taip tobulinant pareigūnų ir kito personalo kvalifikaciją. Be to, tai padeda ugdyti visuomenės pasitikėjimą ir skleisti informaciją apie Tarnybos veiklą“, – sakė VST vado pavaduotojas, atliekantis Tarnybos vado funkcijas Arūnas Paulauskas.

Valdo Kilpio nuotrauka. x

PRATYBOS RIETAVE

Rietave kartu su vietos policijos ir Lietuvos kariuomenės Karo policijos pareigūnais įvyko Komendantinių šaulių pratybos. Pagrindinis tikslas – tobulinti šaulių įgūdžius vykdant užduotis, orientuotas į gynybines operacijas, bendradarbiavimą su teisėsaugos ir vietos savivaldos institucijomis.

Lietuvos šaulių sąjungos Žemaitijos šaulių 8-osios rinktinės Kalavijo 803-iosios šaulių kuopos nuotrauka. x

FPV DRONŲ GAMINTOJA „RSI EUROPE“ JAUNIESIEMS ŠAULIAMS PAGĖGIUOSE PADOVANOJO DRONŲ SIMULIATORIŲ KLASĘ

Pagėgių Algimanto Mackaus gimnazijoje atidaryta FPV dronų mokymo klasė. Ją sudaro 4 kompiuteriai su dronams pilotuoti skirtais pultais ir visiškai paruošta programine įranga.

Šie simulatoriai leidžia efektyviai ir greitai supažindinti jaunuosius šaulius su FPV dronų valdymo ypatumais. Treniruodamiesi jais jaunieji šauliai įgis realiems skrydžiams reikalingus pradmenis.

„Bendraudami su ukrainiečių dronų pajėgomis girdime, kad didžiausias butelio kaklelis, stabdantis dronų vystymo pajėgumus, yra pilotų trūkumas. Dronai jau dabar turi milžinišką reikšmę mūsų lauke ir daugėjant juos gebančių valdyti žmonių skaičiui dronų reikšmė tik auga. Jei norime neatsilikti, turime rengti kuo daugiau žmonių, gebančių valdyti dronus. Mūsų akimis, Šaulių sąjunga dronų vystyme rodo pavyzdį visai Lietuvai, žmonės skiria daug laiko ir asmeninių lėšų pasirengimui krašto gynybai. Tas įkvepia ir skatina prisidėti“, – sakė „RSI Europe“ vadovas Tomas Milašauskas.

„Tai yra puikus pavyzdys, kaip verslas gali prisidėti prie gynybos pajėgumų stiprinimo“, – šį įvykį komentavo Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis. – Šaulių sąjunga yra didelė organizacija, veikianti visoje Lietuvoje, ir verslas gali paremti būtent savo krašto

šaulius. Ilgalaikė gynybos strategija prasideda nuo jaunų žmonių. Siekiame, kad Šaulių sąjunga jauniems žmonėms ne tik diegtų patriotines vertybes bei meilę savo kraštui, bet ir suteiktų įgūdžių, kurie padėtų mokytis tą kraštą ginti.“ x

„TAKLIOJO ŠAULIO TAURĖ 2024“: SOLIDŽIAUSIOS TOKIO POBŪDŽIO VARŽYBOS LIETUVOJE

Tekstas ir nuotraukos:
VALDAS KILPYS

TRADICINĖS, IŠSKIRTINĖS IR SUDĖTINGOS

Jau tapo tradicija, kad tam tikru laiku ir j tam tikrą Gaižiūnų poligono vietą suguža taiklieji šauliai. Ne vienas jų atvirai pasakojo, kad šaudyklų požiūriu bene labiausiai „nuskrausti“ yra būtent taiklieji šauliai. Priežastis paprasta – jiems reikalingos didelės, tiksliau sakant, ilgos šaudyklos, kur šaudymo sektoriai driekiasi daugiau nei kilometrą. Lietuvoje tokių vietų itin nedaug. Jokia ne paslaptis, kad pistoletininkai ar šautuvininkai gali be vargo rasti šaudyklų, o taiklieji šauliai yra pasmerkti nuolat jų ieškoti. Ačiūdie, Lietuvos kariuomenė puikiai suvokia tokių šaulių vertę ir svetingai atveria savo poligonų vartus...

Šių metų „Taikliojo šaulio taurė 2024“ vyko Gaižiūnų poligone, kur atvykstant iš tolo buvo matyti nemenkas automobilių skaičius. Šios varžybos – išskirtinės. Čia dalyviai turi ne tik taikliai šaudyti, bet ir prisitaikyti prie įvairių taikymosi aplinkybių (oro sąlygų, vietovės, atramų ir t. t.).

Net 100 šaulių pasitikrino taiklumą itin sudėtingomis sąlygomis per dieną įveikdami 10 pratimų. Šiam iššūkiui ryžosi ne tik Lietuvos šaulių sąjungos šauliai, bet ir svečių teisėmis dalyvavę Lietuvos kariuomenės, Viešojo saugumo tarnybos bei Latvijos „Zemessardze“ atstovai.

1

1. Vėjo matavimas yra svarbus taikliam šūviui.

2. Kiekvienas papildomas trukdis šaulį verčia žvilgtelėti į balistinę lentelę ir koreguoti trajektoriją.

3. Arsenalas daro įspūdį.

2

PRATIMAI

Nors oras varžybų metu lepino, švietė saulė, žinovų teigimu, pasitaikė itin permainingas vėjas. Dažnas šaulys iš įrangos dėžių traukė vėjo matuoklius ir balistinius skaičiuotuvus ir, it kokie gamtameldžiai, kėlė juos aukštyn, į dangų. Nenuostabu, šaudant kilometro ir daugiau atstumu menkas vėjo gūsis gali pridaryti žalos ir kulka gali nukrypti nuo taikinio. Būtent todėl būtina skaičiuoti paklaidas.

Kaip minėta, šauliai turėjo įveikti net dešimt pratimų ir kiekvienas jų buvo sietinas su tam tikrais iššūkiais. Ko gero, viena šiųmečių varžybų subtilybė sietina su tuo, kad šaulys visą įrangą turėjo laikyti rankose ir po signalo greitai įsipaťoginti ir šauti.

Akis traukė šaudymo sektoriuje stovintis Lietuvos kariuomenės šarvuotis. Aplink jį buvo įrengtos net aštuonios pozicijos, iš kurių varžybų dalyvis turėjo taikliai šaudyti (pratimas vadinosi „tank trap madness“). Reikėjo ne tik gerai orientuotis, bet ir deramai judėti su gana ilgu šautuvu šarvuotio viduje, mat viena pozicija buvo įrengta šauti išlindus pro jo liuką.

Dar viena pozicija imitavo šaudymą nuo stogo. Tai itin dažnai pasitaikanti situacija saugant svarbius asmenis ar tiesiog laukiant reikiamo taikinio. Vadinamieji gongai buvo išdėstyti skirtingu atstumu, tad taikliajam šauliui tikrai nebuvo lengva.

Beje, varžybose pirmą kartą buvo panaudoti elektroniniai pataikymų fiksatoriai. Anot varžybų organizatoriaus, Lietuvos šaulių sąjungos Žemaitijos šaulių [Telšių apskr.] 8-osios rinktinės vado Juliaus Svirušio, tai palengvina teisėjų darbą, nes kartais pasitaiko, kad metalinio taikinio skambesys painiojasi su kitų, greta šaudančių. „Šiuo atveju užsidega raudonas diodo signalas, ir teisėjas aiškiai mato, kad pataikyta ten, kur reikia“, – pasakojo J. Svirušis.

NUGALĖTOJAI IR ORGANIZATORIAI

„Džiaugiuosi šiomis varžybomis, nes aiškiai matyti, kad jų lygis kyla. Ne vienas rimtas šaulys yra pasakojęs, kad laukia šių Sąjungos organizuojamų varžybų, joms ruošiasi. Tai džiugina, nes mūsų organizacija sugeba surengti bene geriausias tokio pobūdžio varžytuves Lietuvoje. Beje, būtina padėkoti Lietuvos kariuomenei, kuri mus priima į savo poligonus. Tai labai svarbu“, – sakė Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. lt. Linas Idzėlis.

Šiais metais absoliučiu varžybų „Taikliojo šaulio taurė 2024“ nugalėtoju tapo Lietuvos šaulių sąjungos Karaliaus Mindaugo

2

3

šaulių 10-osios rinktinės šaulys Mindaugas Kašalynas. Paklaustas, ar daug treniravosi, šaulys sakė, kad tai nenutraukiamas procesas, reikalaujantis nemažai laiko ir sąnaudų. Dar vienas dalykas, į kurį atkreipė dėmesį taikliausias varžybų dalyvis, siejasi su bendru psichologiniu nusiteikimu. „Įšvakarėse turėjau bėdų dėl automobilio, teko gana ilgai jį remontuoti, kad galėčiau vykti į varžybas, todėl miegoti nuėjau vėlokai. Pirmieji pratimai sekėsi kiek sunkiau, tačiau vėliau susikoncentravau ir viskas stojė į savo vietas“, – šypsojosi nugalėtojas.

J. Svirušis džiaugėsi, kad varžybos pritraukia solidžių rėmėjų. Iš tiesų prizinis

fondas darė įspūdį: pistoletai, optiniai įtaisai šaudyti, ekipuotė ir dar daug kitų taikliajam šauliui reikalingų daiktų buvo galima laimėti tiek šaudant, tiek vėliau vykusioje improvizuotoje loterijoje. Šiais metais prizinio fondo vertė siekė apie 10 tūkst. eurų. x

KĄ DARYTI PATEKUS Į EKSTREMALIĄ SITUACIJĄ

Tekstas:
GABRIELIUS E. KLIMENKA,
EDUARDAS KLIMENKA,
#IŠGYVENIMO AKADEMIJA KLIMENDKA

Ekstremali situacija visuomet užklumpa netikėtai. Net jei tokiai situacijai rengiesi, ji vis tiek bus netikėta, pusė tavo išankstinio plano neveiks, o gelbės tik žinios ir įgūdžiai. Pati sąvoka „ekstremali situacija“ kyla nuo lotyniško žodžio *extremus*, t. y. kraštutinis, ir prancūziško žodžio *situation*, t. y. padėtis, aplinkybės, aplinkybių visuma. Taigi ekstremali situacija – tai kraštutinė aplinkybių visuma, kurioje kyla pavojus žmonių gyvybei ir turtui. Kuo geresnis pasirengimas, tuo geresnis reagavimas į susidariusią situaciją. Taigi, nepaisant to, kad ekstremalioje situacijoje viskas veikia visiškai kitaip, nei planavai, pasirengimas padeda išsaugoti gyvybę ir greičiau sugrįžti į normalų gyvenimą.

3

KAS YRA EKSTREMALI SITUACIJA

Oficiali ekstremalios situacijos apibrėžtis skambėtų taip: tai ypatinga padėtis, susidaranti dėl gamtinio, techninio, ekologinio, socialinio pobūdžio priežasčių arba karo veiksmų ir lemianti staigų, didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar turtinius nuostolius. Ši sąvoka tinka nusakyti bet kokiam įvykiui, kai asmeniui ar jų grupei tenka kovoti už savo gyvybę. Tai gali būti gaisras namuose, vidutinio sunkumo arba sunkus sužalojimas, pasiklydimas miške, laivo katastrofa, kai patekai į situaciją, kurioje kyla pavojus tavo gyvybei, pavyzdžiui, turint stiprią alergiją, kai vaistus palikai namuose, o tau miške įgėlė bitė. Tai gali būti ir kilęs pavojus aplinkai bei regionui: stiprus potvynis, lavina, žemės drebėjimas, karas, badas, pandemija.

Kas nėra ekstremali situacija? Tai įvykiai, kai neįkyla pavojus žmogaus ar jų grupės gyvybei bei turtui, pavyzdžiui, vėlavimas grįžti namo, kai pamiršai, ar užrakinai duris namuose, kai darbo metu paskambinai žmonai, o ji neatsiliepė, kai kaimynų vaikai futbolo kamuoliu išdaužė tau langą, kai tavo aptaškė pro šalį važiuojantis automobilis, kai išėjai ant scenos ir nusišnekėjai. Paieškos ir gelbėjimo tarnybos tau tik padėkos, jei netrukdysi jų dėl savo paties susigalvotų pavojų. Žinoma, kai kurios iš šių situacijų gali būti ir ekstremalios, pavyzdžiui, jei žmona neatsiliepė būdama darbe, tai nereiškia, kad ji pateko į bėdą, bet vis tiek išlieka tikimybė, kad yra taip, kaip galvoji. Čia reiktų įjungti blaivų protą ir prieš kviečiant gelbėtojus įsitikinti, kad nelaimė tikrai įvyko. Jei jau taip nutiko, kad vaikas vėlavo pusvalandžiu grįžti vakare namo, o tu jau paskambinai į policiją, būtų gerai, kad apie grįžimą praneštum, nes galbūt tą vakarą kam nors reikės realios pagalbos, o pareigūnai trukdysis važiuodami pas tave pažiūrėti grįžusio vaiko. Taigi prieš rėkdami „Gaisras“ turime įsitikinti, kad tikrai dega, o ne kaimynas rūko.

KAIP PLANUOTI KELIONĘ, KAD JI NETAPTŲ EKSTREMALIA SITUACIJA

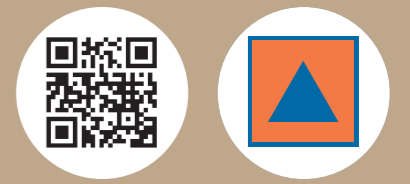
Tam tikri įvykiai gali lemti, kad tave išties išgyvenimo situacija, todėl prieš kiekvieną kelionę turi apsvarstyti visus galimus pavojus ir jiems pasiruošti. Tarkime, tau reikia važiuoti švęsti Kalėdų pas močiutę į kaimą, kokie galimi pavojai? Sumėtyt automobilį ir jis įstrigs pusnyje. Pūga, šaltis – tad į savo automobilį turi būti įsidėjęs kastuvą, šiltų rūbų, miegmaišį, dujinę viryklėlę, maisto ir pan. Jei į tokią paprastą kelionę kaip pas močiutę išvyksi taip, kaip stovi, egzistuoja tikimybė, kad nulėkęs nuo kelio žūsi, bet ne nuo avarijos, o nuo to, kad nebuvai pasiruošęs šalčiui. Tad, net ir eidamas pasivaikščioti su šunimi po netoli namų esantį mišką, turi būti bent minimaliai pasirengęs, pavyzdžiui, turėti žibintuvėlį, vandens, ugnies įdegimo priemonių, šokoladuką, įkrautą telefoną ir pan. Maža kas gali nutikti, parvirsi, susižalosi, negalėsi judėti, taigi, ką būsi pasiėmęs, tuo ir gelbėsi.

Nesvarbu, kokia trumpa būtų tavo planuojama kelionė, būtina kruopščiai planuoti bei apsvarstyti galimus pavojus. Jei tai kasdienė kelionė, tuomet didelio planavimo nereikia, tačiau jei tai kelionė į nežinomas vietas gamtoje, planavimas yra be galo svarbus. Turėtum surasti informacijos apie vietovę, joje vyraujančius orus, gyvūniją bei augaliją, kruopščiai išsinagrinėti maršruto žemėlapi, žinoti landšafto ypatybes, kur artimiausios gyvenvietės, ligoninės, kaip išsikviesti gelbėtojus, kokius rūbus dėvėti ir kokio maisto dėtis. »

Ekstremali situacija visuomet užklumpa netikėtai. Net jei tokiai situacijai rengiesi, ji vis tiek bus netikėta, pusė tavo išankstinio plano neveiks, o gelbės tik žinios ir įgūdžiai.

PENKIŲ ŽINGSNIŲ PROGRAMA TAVO SAUGUMUI

Pasiruošk netikėtoms situacijoms šiandien – apsaugok save ir artimuosius rytoj.

01 Būk įspėtas laiku!

Sužinokite, kaip gauti perspėjimo pranešimus savo telefone www.lt72.lt

04 Žinok savo komandą!

Kartu su artimaisiais aptarkite, su kuo galite kooperuotis nelaimės atveju, su jais apsiėskite kontaktine informacija bei sutarkite, kur susitiksime.

02 Žinok, kur slėptis!

Suraskite artimiausią kolektyvinės apsaugos statinį ir aptarkite jo pasirinkimą su artimaisiais įvairiais nelaimės atvejais.

05 Turėk atsargų!

Suaukite kasdien naudojamų produktų atsargų – tai leis jums ir jūsų artimiesiems išgyventi ir patirti mažesnę žalą.

03 Apmąstytk, kas padės!

Pasirinkite patikimą kontaktinį asmenį, gyvenantį ne jūsų apylinkėse. Jis bus prieglobstis nelaimės atveju.

Daugiau informacijos galite rasti www.LT72.lt

ŠEIMOS PLANAS

Mūsų susitikimo vieta: (čia susitiksime atsitikus nelaimei)

Adresas: .....

Įsimintini objektai aplink: .....

Patikimas kontaktinis asmuo: (gyvenantis toliau nuo mūsų namų)

Adresas: .....

Įsimintini objektai aplink: .....

Telefono nr.: .....

Mūsų artimieji (susitarkime, kaip ir kada susitiksime, kaip derinsime veiksmus)

Vardas: .....

Vieta: .....

Tel. nr.: .....

Vardas: .....

Vieta: .....

Tel. nr.: .....

Vardas: .....

Vieta: .....

Tel. nr.: .....

**PAGRINDINIAI DAIKTAI
EKSTREMALIAI SITUACIJAI**

Pirmosios pagalbos rinkinys: na, kaipgi be jo, kiekvienas save gerbiantis keliautojas be pirmosios pagalbos rinkinio į jokią kelionę nevyksta.

Ugnies uždegimo įranga: žiebtuvėlis, skeltuvas, žvakė, skiedrinė.

Ryšiai: atsarginis telefonas, racija, palydovinis telefonas. Viskas priklauso nuo to, į kokią tolimą kelionę susiruošėi ir koks tai bus laukinis kraštas.

Avarinė pastogė: mažų mažiausiai, ką derėtų pasiimti, tai palapinsiaustė arba avarinis miegmaišis. Esant galimybei pravers palapinė ir oro sąlygoms pritaikytas miegmaišis.

Taip pat pravartu turėti: švilpuką, virvę, peilį, plastikinių maišelių, pieštuką, užrašinę, kompasą, žvejybos reikmenis, signalinį veidrodėlį ir t. t. Paprastai variant, kelionės metu turėk avarinį išgyvenimo rinkinuką, kuris visuomet, kad ir ką darytum, būtų prie tavęs, pavyzdžiui, įdėtas į kišenę arba prisegtas prie diržo.

Norėdamas laikytis suplanuoto maršruto, visada turėk žemėlapij ir kompasą arba kitą navigacijos priemonę, pavyzdžiui, GPS. Žinoma, nepakanka turėti, reikia šiomis priemonėmis mokėti naudotis. Taip pat svarbu visuomet stebėti savo kelią arba periodiškai pasitikrinti lokaciją, kad tikrai žinotum, kur esi ir kur turėtum judėti toliau.

**KĄ DARYTI, JEI PATEKAI Į
EKSTREMALIAJĄ SITUACIJĄ**

Jei jau taip nutiko, kad patekai į ekstremalią situaciją, tuomet laikykis kelių taisyklių.

Lik vietoje. Nebent tikrai žinai, kur esi, žinai, kad likti tikrai ne geriausia išeitis.

Su[si]teik pirmąją pagalbą. Jei tu arba tavo kompanjonas esate sužeisti, susiteik pirmąją pagalbą ir tuomet suteik kitam. Tokio principo laikykis kiekvienoje ekstremalioje situacijoje, nes tik pats būdamas saugus gali išgelbėti kitą.

Sušilk, pavalgyk ir pasidaryk pastogę. Jei oro sąlygos atšiaurios, tuomet šiluma, būstas ir maistas yra labai svarbios išlikimo sąlygos.

Šaukis pagalbos. Pasirūpink, kad gelbėtojai matytų tavo buvimo vietą, ir naudokis turimais ryšio prietaisais. Jei esi mobiliojo ryšio aprėptyje, galėsi lengvai pranešti apie pavojų, tačiau, jei esi be ryšio, tuomet turėsi laukti, kol kas nors pastebės tavo signalus.

Apie tarptautinius nelaimės signalus rašėme ankstesniuose „Trimito“ numeriuose, tad rekomenduojame juos pasikartoti.

Kai tavo skleidžiami pavojaus signalai bus pastebėti, gali tikėtis, kad paieškos ir gelbėjimo tarnybos atvyks tavęs gelbėti, taigi padėk jiems atlikti savo darbą.

Pasilik ten, kur esi. Nejudėk iš stovyklavietės, nes gelbėtojai tavęs ieškos ten, kur matė signalą; bandymas pagelbėti judant gelbėtojų kryptimi gali apsunkinti gelbėjimo operaciją bei turėti lemtingų pasekmių.

Apsivilk atsarginius drabužius, laikyk šiltai, valgyk ir gerk vandenį. Kokia prasmė gelbėti varveklį? O toks ir tapsi, jei atšiauriomis sąlygomis šalsi, nesimaitinsi ir negersi skysčių. Tad susirask prieglobstį: pasistatyk palapinę, pasidaryk avarinę slėptuvę arba pasilik stovyklavietėje, jei ją esi įsikūręs.

Jei yra galimybė paskambinti, skambink numeriu 112. Kiek teko bendrauti su gelbėtojais ir 112 darbuotojais, didžioji dalis pokalbių, kai gelbėjamas paklydėlis, prasideda taip:

- Sveiki, pasiklydau.
- Kur esate?
- Miške.
- Ką matote?
- Medžius.

Kaip pats supranti, toks pokalbis jokios informacijos gelbėjimo tarnyboms nesuteiks, todėl prieš skambindamas pasiruošk. Gelbėtojams labai padės, jei žinosi bent apytiksliai savo lokaciją, pavyzdžiui, esu Vievio keli kilometrai į šiaurę nuo Bražuolės stovyklavietės; jei matysi kokius nors iš aplinkos išsiskiriančius gamtinius arba žmogaus sukurtus objektus, pavyzdžiui, medžiotojų bokštelis, stulpas arba konglomeratas (taip, maždaug toje vietoje išties yra toks įdomus gamtinis darinys, vadinamas Šeimyniškių konglomeratu). Taip pat svarbu gelbėtojus informuoti apie savo ir kitų sveikatos būklę (pavyzdžiui, reikalinga skubi medicininė pagalba) ir būtinus poreikius (pavyzdžiui, reikia šiltų rūbų komplekto, nes žiemos metu vienas narys buvo įkritęs į vandenį).

KĄ DARYTI, KOL LAUKI

Jei išgirstum sraigtasparnį, atvirose vietose padėk ryškiaspalvių daiktų arba pririšk juos prie lazdos ir pamosuk ja virš galvos. Jei išgirdai sraigtasparnį naktį, šviesk žibintuvėliu, mobiliuoju telefonu arba žiebtuvėliu, nes net ir labai silpni šviesos šaltiniai matomi, kai naudojama naktinio matymo įranga.

Jei išgirdai paieškos darbuotojus, stenkis periodiškai, darydamas tylos pauzes, kelti triukšmą: švilpk, šauk, daužyk samčiu į puodą arba kaip nors kitaip atkreipk į save dėmesį. Taip elkis tol, kol paieškos specialistai tave pasieks.

Negalėdamas kelti triukšmo, dienos metu, jei įmanoma, naudok veidrodį arba kitą šviesą atspindintį daiktą, ją nukreipdamas gelbėtojų kryptimi. Tikėtina, kad tai pagreitins ir palengvins paiešką.

KĄ DARYTI, JEI DINGO RYŠYS

Jei taip nutiktų, kad nutiko nelaimė, dėl kurios grupė nebegali judėti, apsvarstykite galimybę pasiųsti savo grupės narį ieškoti pagalbos. Geriausia, jei tai būtų du žmonės, tačiau reikia būti tikram, kad dėl to nekils dar didesnis pavojus grupei. Einantys pagalbos turėtų ženklinti savo kelią, kad galėtų be vargo sugrįžti ir atvesti pagalbą. x

Oficiali ekstremalios situacijos apibrėžtis skambėtų taip: tai ypatinga padėtis, susidaranti dėl gamtinio, techninio, ekologinio, socialinio pobūdžio priešasčių arba karo veiksmų ir lemianti staigų, didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar turtinius nuostolius.

GYVENTOJŲ PERSPĖJIMAS

PERSPĖJIMO BŪDAI

 SIRENOS	 TRUMPIEJI PERSPĖJIMO PRANEŠIMAI Į MOBILIUSIUS TELEFONUS	 LIETUVOS RADIJAS IR TELEVIZIJA	 PAREIGŪNAI
---	---	--	--

KADA BŪSITE PERSPĖTAS?

Iškilius **REALIAI GRĖSMEI** – sirenos, trumpieji perspėjimo pranešimai, informacija tiesiogiai paskelbiama per Lietuvos radiją ir televiziją

Norint paskelbti **YPAČ SVARBIĄ INFORMACIJĄ** – trumpieji perspėjimo pranešimai siunčiami gyventojams į mobiliuosius telefonus

KAIP ELGTIS IŠGIRDUS KAUKIANČIAS SIRENAS?

 ĮSIJUNKITE LIETUVOS RADIJĄ AR TELEVIZIJĄ	 IŠKLAUSYKITE PRANEŠIMĄ APIE PAVOJUS IR KAIP JŲ IŠVENGTI	 VYKDYKITE NURODYMUS IR SEKITE INFORMACIJĄ APIE EKSTREMALIAJĄ SITUACIJĄ
---	--	---

Informacija apie sirenų išdėstymą
www.lt72.lt

 Trumpieji perspėjimo pranešimai į mobiliuosius telefonus – gyventojų perspėjimo ir informavimo būdas, kai siunčiamas pranešimas į jūsų mobilųjį telefoną apie įvykį, grėsmę, taip pat rekomendacijos, kaip elgtis bei ypač svarbi kita informacija

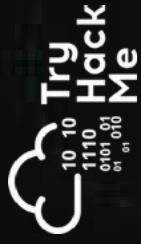
Kad gautumėte trumpuosius pranešimus – įsijunkite jų priėmimo funkciją telefone
Instrukcija: www.lt72.lt

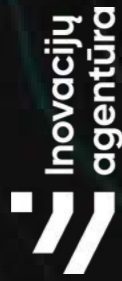

LIETUVOS ŠAULIŲ
SAJUNGA

TECH-PARK
K A U N A S

ilte

COINVEST
CAPITAL

KADA // Spalio 4-6 dienomis

KUR // KTU „Santakos slėnis“, Kaunas

„UGNINIS SKYDAS 2024“

Lietuvos šaulių sąjungos hakatonas

www.sauliuhakatonas.lt

KAIP TAUTINIS MENAS FORMUOJA LIETUVIŠKĄ IDENTITETĄ?

Tekstas:
SAJOS KANDIDATĖ,
ŠAULĖ VILTĖ NOVIKOVAITĖ

Nuotraukos:
GABRIELIUS JAUNIŠKIS

1.-2. Akimirkos iš 2024 m. šimtmetį minėjusios dainų šventės „Kad giria žaliuotų“. Abiejose nuotraukose – pirmą iš kairės – Emilija Ruškytė.

4

Tautinis menas – lyg slaptas mitas, slapta užburianti melodija, jungianti kiekvieną lietuvį ir leidžianti jam pajusti ore sklindančią, tačiau neapčiuopiamą tautinę dvasią. Nuo senų laikų lietuviams muzika ir šokis suteikė drąsos kovoti, nepasiduoti, suburdavo į tylią rezistenciją požemiuose ir rūsiuose, o šiandien leidžia prisiminti, kodėl būdami net ir išsibarstę po visą pasaulį, esame viena, neišskiriama tauta.

Šią vasarą atšventę jubiliejinę Dainų šventę kiekvienas pajutome, kad tautinis menas – dainuojame, šokame mes ar ne, – sieja kiekvieną. Vieni tai pajunta tik vėlyvoje brandoje, kiti su tokia tautine dvasia užauga nuo mažumės. Bet iš kur atsiranda šios šaknys ir kaip tai padeda formuoti tautinį mūsų identitetą? Apie tai pasikalbėjome su Vaikų liaudiškų šokių kolektyvo „Šėltinis“ vadove Violeta Laugaliene ir Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio šokėja Emilija Ruškyte.

VAIKYSTĖJE ĮSKEIPTYTOS VERTYBĖS

Violeta Laugalienė, jau 44 metus vadovaujanti „Šėltiniui“, tiki, kad tautiniai šokiai visų pirma išmoko ne šokio technikos, o ugdo vaikų pilietiškumą. Jau nuo pirmos klasės vaikams yra skiepijamos trys pagrindinės vertybės: pagarba tautiniam kostiumui, vėliavai ir himnui. „Tautinis kostiumas yra svarbus ir turi būti gerbiamas – negalima su juo valgyti ar sėdėti ant žemės. Taip pat ir himno giedojimo metu vaikai žino, kad kalbėti nėra pagarbu. Gražiausia ir tai, kad vėliavos nešimo pareigybė įvairių parodų ar švenčių metu taip pat atitenka tai porai, kuria labiausiai pasitikima“, – pasakoja V. Laugalienė.

Šokių mokytoja dalijosi, kad tautiniai šokiai išsiskiria iš kitų šokių kryptių savo taisyklėmis ir sąsaja su folkloru: „Tautiniai šokiai turi savų įpareigojimų: tautinis kostiumas turi atitikti visus regiono standartus, negali būti per ilgas ar per trumpas, negali šokti be apatinio sijono ar su įvairių spalvų nagais. Sceninė išvaizda turi būti nepriekaištinga. Juk kiekvieną kartą užlipęs ant scenos reprezentuojai Lietuvą.“ Ši disciplina ir pagarba tradicijoms neabejotinai prisideda prie stipraus tautinio identiteto formavimo.

JAUNIMO BENDRUOMENĖ: NUO ŠOKĖJŲ IKI ŽIŪROVŲ

Tautinis šokis ne tik ugdo pilietiškumą, bet ir suburia jaunimą į vieną bendruomenę. Smagi melodija, ritminga muzika ir gerai žinomos liaudies dainos ne tik užburia scenos dalyvius, bet ir jų klausančius žiūrovus. „Iš savo patirties pastebiu, kad tautinis menas sujungia ne tik šokančius draugus, bet ir tuos, kurie stebi, palaiko juos ir žavisi scenoje kuriamu mitu“, – pritarė šokėja E. Ruškytė. Šis bendruomeniškumo aspektas, anot Emilijos, yra vienas esminių tautinio meno elementų, neleidžiantis išblėsti lietuviškai folkloro tradicijai.

V. Laugalienė savo kolektyve taip pat pastebi šį ryšį tarp žmonių. „Mūsų klasė – tai dvylika berniukų ir dvylika mergaičių, kurie visi užaugo nuo pirmos klasės kartu: ir kelionės, ir koncertai, ir šventės.

2

Mes daug dirbame, turime glaudų ryšį su tėvais ir auklėtojais, kurie taip pat myli šokį. Susikūrėme šeimą, kurioje vienas iš pagrindinių principų – jokios vaidybos ir melavimo. Esame tokie, kokie esame vienas kitam. Bet dėl to ir gerbiame bei mylime savo šeimą.“ Tokie artimi ryšiai tarp šokėjų ne tik padeda išlaikyti tradicijas, bet ir sustiprina tautos savimonę.

ŠOKIS KAIP MŪSŲ ISTORIJS IR ATMINTIES SAUGOTOJAS

Tačiau šokis nėra tik bendruomenė – tai ir vienas iš būdų atrasti lietuvišką kultūrą, tautinį identitetą. Tautinis šokis ir daina ne tik išreiškia meninę idėją, bet ir perteikia kultūrinę prasmę. Visgi tai apie lietuvišką mitą, mūsų istoriją, šeimą, protėvius ir tradicijas. Menas tampa slaptuoju raktu pažinti mūsų tautos gilumines šaknis ir perduoti jas ateities kartoms.

Emilija pastebi, kad toks šokis yra unikalus savo gebėjimu sujungti kartas: „Manau, kad klausydamiesi folkloro dainų, judėdami pagal jas, mes iš dalies ir stipriname istorinę atmintį, nes tautinis menas jungia tuos, kurie iš tikrųjų išgyveno ir perpasakojo istoriją per dainas ar šokį, ir tuos, kurie patys neatsimena, bet girdėjo pasakojimų apie lietuviškas tradicijas.“

Anot šokių mokytojos, tautinis menas ne tik atspindi, bet ir aktyviai formuoja identitetą. Tai gyvas, dinamiškas judėjimas, prisitaikantis prie laikotarpio, tačiau visada išliekantis ryšys su šaknimis ir paveldu. Tai leidžia mums jausti sąsają su savo istorija ir kultūra, nepaisant globalizacijos iššūkių.

TAUTINIO MENO ATEITIS

Abi pašnekovės tiki, kad tautinis menas turi ateitį, jei tik į jo puoselėjimą bus įdedama pastangų. V. Laugalienė pastebi, kad tautiniai šokiai reikalauja daug darbo, tačiau įdėtos pastangos atsiperka. Ji pabrėžia, kad sėkmė priklauso nuo charizmatiškų vadovų, kurie sugeba sudominti vaikus ir jų tėvus. Emilija savo ruožtu teigia, kad net globalėjančiame pasaulyje lietuviams vis dar reikia atramos taško, kuris padėtų išlaikyti ryšį su šaknimis. „Tautinis menas padeda išsaugoti tą jausmą – jis įžemina, suteikia pagrindą ir ryšį su savo šaknimis. Galbūt todėl ir turime tiek daug pasaulio lietuvių, kurie kas ketverius metus sugrįžta į savo žemę ir šoka vienu ritmu su mumis.“

Šių metų jubiliejinę Dainų šventę tik dar kartą įrodė, kad tautinis menas Lietuvoje yra gyvas ir svarbus. Jis sujungia kartas, pritraukia lietuvius iš viso pasaulio, ir, nors kam gali pasirodyti, kad tai nišinė sritis, šis menas įkvepia ir atnaujina tautinę dvasią.

AUKŠTAIČIŲ ŠAULIŲ SĄSKRYDIS: MUZIKA, DISKUSIJOS IR ŠIEK TIEK AVIACIJOS

1

Tekstas ir nuotraukos:
VALDAS KILPYS

5

1. LŠS štabo garbės sargybos kuopos vyrai demonstravo naują šaulių ginkluotę.

2. Šį kartą diskusija buvo veikiau filosofinė, bet ne mažiau įdomi. Iš kairės – Gerūta Griniūtė, Alfredas Bumblauskas, Eugenijus Laurinaitis, Linas Idzelis.

Nuo tarpukario šauliai buvo žinomi savo gebėjimu skleisti kultūrą. Greta rinkinių veikdavo dešimtys sporto klubų, dūdų orkestrų, chorų. Buvo organizuojami įvairūs kultūriniai renginiai, gegužinės. Regis, Plk. Prano Saladžiaus 9-osios rinktinės šaulių organizuotas sąskrydis kultūrinę kartelę pakėlė į tokias aukštumas, kad daugeliui teks ilgai kasyti galvą ir galvoti, ką čia padarius dar geriau...

KULTŪRINGA KULTŪRA

Vladas Putvinskis nemažai kalbėjo apie šaulių pareigą skleisti lietuvių ir kultūrą į tolimiausius šalies kampelius. Plk. Prano Saladžiaus 9-osios rinktinės sąskrydžio organizatoriams neabejotinai taip pat buvo iškilusi dilema, kurią kryptį pasirinkti sudarant programą: galima pakviesti tירli-pirli muzikantų ir juokdarius, bet įmanoma sukurti solidžią programą.

Buvo pasirinktas antrasis kelias. Visi rinktinės šauliai be išimties tvirtino, kad tai yra naujojo rinktinės vado Jurando Rusteikos nuopelnas. Šauliai aukštaičiai subūrė lyderiaujančius operos solistus, dainininkus ir intelektualus, tad pažiūrėti ir paklausyti buvo ką.

Dar viena įstabi aplinkybė: renginys vyko Ignalinos rajone įsikūrusiame Ignalinos aerodrome. Tai vienintelis Lietuvoje aerodromas, turintis raketodromo statusą. Jame veikia Skraidybės centro ultralengvųjų orlaivių pilotų mokykla, rezervuojama oro erdvė bepiločių orlaivių skrydžiams, tad virš galvos nuolat dūzgė įvairūs orlaiviai. Renginio dalyviai galėjo jais paskraidyti ir iš aukštumos apžvelgti ežeringas apylinkes.

PROGRAMA

Programa prasidėjo nuotaikingu Krašto apsaugos savanorių pajėgų bigbendo pasirodymu. Džiazo improvizacijos su nedideliais patriotiniais intarpais tapo puikia uvertiūra tolesniems pasirodymams. Programą tęsė operos solistė sopranas Karolina Glinskaitė. Operos legendos profesoriaus Virgilijaus Noreikos išugdyta operos solistė atliko skambiausias arijas ir klasika tapusias lietuvių kompozitorių dainas.

Baritonas Jonas Sakalauskas nestokojo geros nuotaikos ir ją užkrėtė lėktuvų angare dailiai susėdusius žiuovus. Puikūs šlageriai, pasaulinės kultūros perlai ir dainuojantys šauliai – kas gali būti geriau? Kai solistas užtraukė Ūdrio dainą iš Vytauto Klovos operos „Pilėnai“, ne vienam pašūrupo oda.

Ne mažiau emocijų kėlė ir Vytauto Didžiojo universiteto studentų pasirodymas. Renginio vedėja Gerūta Griniūtė tiksliai nusakė šių studentų ateitį: juos dar išvysime pasaulio scenose džiuginančius mūsų ausis ir sielas.

Vakarinė muzikinė programos dalis, kaip ir dera, buvo kiek lengvesnė, bet ne prastesnė. Sopranai Monika Pleškytė, Emilija Finagėjėvaitė ir Charlotte Kilsch bei aktorė ir dainininkė Paula Valentaitė, kuri tituluojama progresyviausia popmuzikos

2

atlikėja. Ją ne per seniausiai buvo galima išvysti televiziniame projekte „Šok su žvaigžde“.

DISKUSIJA

Tiems, kurie į sąskrydį atvyko ne vien peno ausims, bet ir protui, taip pat neteko nusivilti. Apie istorijos pamokas dabartinių krizių laikotarpiu pasakojo šaulys dr. Norbertas Černiauskas, o į žmogaus psichikos subtilybes susirinkusiuosius pasigilinti kvietė prof. dr. Eugenijus Laurinaitis.

Tačiau bene daugiausia dėmesio sulaukė atvira diskusija, kur prie minėtųjų akademikų prisijungė prof. dr. Alfredas Bumblauskas ir LŠS vadas plk. ltn. Linas Idzelis. Diskusijos tema aktuali kiekvienam sąmoningam šauliui – laisvės ir drausmės santykis.

Diskutantai į šią problemą žvelgė per savo veiklos kontekstą. Plk. ltn. L. Idzelis akcentavo tris svarbius dalykus, be kurių laisvė neįsivaizduojama, – drausmė, tvarka ir švara. Nors išoriškai tai regisi kaip laisvės suvaržymai, iš tiesų tikroji laisvės pajauta be jų neįmanoma, nes kitu atveju viskas sietųsi ne su laisve tarnauti, o su anarchija. LŠS vado teigimu, labai svarbu, su kokia

intencija yra atėjęs žmogus: jei atvarytas varu, iš jo kažko tikėtis neverta, tačiau jei jis motyvuotas, laikantis išvardytųjų riboženklų sąmoninga laisvė duos puikių rezultatų. „Ne mažiau svarbu, kas žmonėms vadovauja, ar lyderis turi „lietuvišką stuburą“, – teigė plk. ltn. L. Idzelis.

Prof. dr. Alfredas Bumblauskas laisvę nusakė istorinio laisvėjimo sąvoka. „Iš pradžių išsivadavome nuo gamtos, žmogus tapo ne toks priklausomas nuo jos reiškinų, pats galėjo užsiauginti pakankamai maisto. Paskui jis tapo nepriklausomas nuo kitų (senovės graikų kovos prieš okupantus persus ir kitos išsilaisvinimo kovos) ir galiausiai turime dabarties žmogaus laisvėjimą“, – dėstė istorikas. Jo teigimu, labai svarbu atskirti išorinę (naciai) ir tikrąją (Romos legionieriai) drausmę.

Prof. dr. E. Laurinaitis aptariamą problemą siejo su smegenimis, neuronų jungtimis ir jų gebėjimu perduoti signalus. Jo teigimu, šiuo požiūriu esame sąlyginai laisvi, nes galime reguliuoti savo elgesį, bet tik tiek. O jis – elgesys – turėtų būti planuojamas į rezultatų siekimą. Pirmas klausimas, į kurį dera atsakyti, – ko aš pats noriu, ko siekiu? x

1

„TAURAS 2024“

6

Tekstas:
SAULIUSAJUNGA.LT

Nuotraukos:
AUŠRA GARNIENĖ, VALDAS KILPYS,
RITA KYBARTIENĖ IR JÜRATĖ PLATUŽIENĖ

Tris paras trukusiose vertinamosiose Lietuvos šaulių sąjungos Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės pratybose „Taurus 2024“ kompleksines užduotis Prienų ir Birštono miestuose bei apylinkėse vykdė daugiau nei 500 šaulių kartu su kitų institucijų pareigūnais bei vietos savivaldos darbuotojais.

Pratybose buvo treniruojamasi įveikti įvairius iššūkius įvykus ekstremaliam įvykiui, spręsti problemas ir padėti žmonėms, atsidūrusiems kritinėse situacijose, saugoti strateginius objektus nuo priešišku diversinių grupių.

„Turime du pasirinkimus: veikti arba neveikti. Šeštadienio rytą galėjote praleisti namuose, planuodami savaitgalio laisvalaikį. Bet atvykote į pratybas, kad mokytumėtės ginti savo šeimas, namus, savo Tėvynę. Ačiū jums už tai!“, – oficialiame pratybų atidaryme kalbėjo Lietuvos šaulių sąjungos vado pavaduotojas plk. ltn. Gediminas Latvys.

Pratybų atidarymo ceremonijos metu pusė šimto naujų šaulių davė priesaiką centrinėje Birštono J. Basanavičiaus aikštėje.

2

3

1. Ginklo broliai.
- 2.-3. Pirmoji pagalba.
- 4.-5. Kova su inscenuotais riaušininiais.

4

5

„Turime ruoštis, o mūsų pasiruošimas teatbaido visas negandas. Žinau, kad niekas jūsų čia varu nevaro, todėl didžiulė pagarba ir ačiū jums už tai. Ramybės mūsų namams ir taikos visai Europai“, – į šaulius kreipėsi Lietuvos šaulių sąjungos Vytauto Didžiojo šaulių 2-osios rinktinės vadas ats. kpt. Vytautas Žymančius.

Ypatinga padėka už paramą ir pagalbą Viešojo saugumo tarnybai, Lietuvos policijai ir Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos pareigūnams bei medikams, Krašto apsaugos savanorių pajėgoms, Lietuvos karinėms oro pajėgoms, Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų batalionui ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio bendrosios paramos logistikos bataliono kariams. x

1

ŠAULIŲ SAJUNGOS ATKŪRIMO 35-MEČIUI SKIRTAS SAŠKRYDIS

Tekstas:
LŠS V. PUTVINSKIO-PŪTVIO KLUBO
PREZIDENTAS STASYS IGNATAVIČIUS

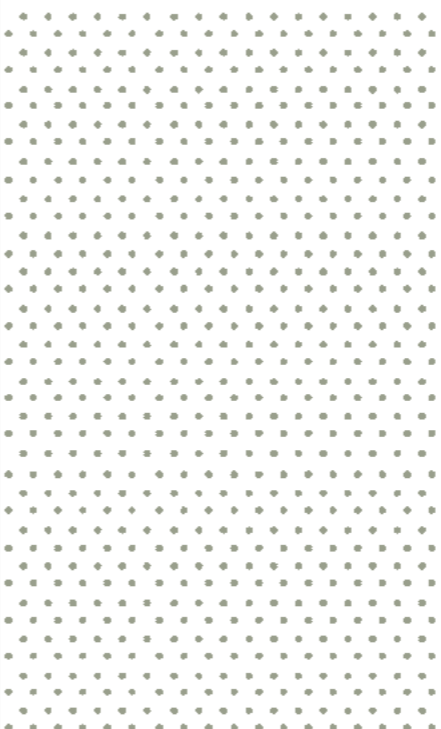
Nuotraukos:
ADRIJUS ŽDANKO

Šiomet Lietuvos šaulių sąjunga mini tris istorines sukaktis. Jau iškilmingai paminėtos Šaulių sąjungos įkūrimo 105-osios metinės, Lietuvoje ir JAV – Šaulių sąjungos atkūrimo išėivijoje 70-metis. Atėjo ir trečioji sukaktis – Šaulių sąjungos atkūrimo Lietuvoje 35-osios metinės...

7

1989 metų rugsėjo 20 dieną 18 Lietuvos šaulių sąjungos atkūrimo iniciatyvinės grupės narių Kelmėje prie Šaulių sąjungos įkūrėjo, ideologo ir pirmojo viršininko Vlado Putvinskio kapo prisiekė atgimstančiai Lietuvos valstybei, oficialiai paskelbė apie Lietuvos šaulių sąjungos atkūrimą ir atvertė naują šaulių organizacijos istorijos puslapį. Rugsėjo 21 dienos rytą šauliai, jaunieji šauliai, V. Putvinskio-Pūtvio klubo nariai, Kelmės krašto muziejaus darbuotojai, V. Putvinskio giminės ainiai, miesto gyventojai rinkosi Kelmės kapinėse prie Vlado Putvinskio kapo, kur prasidėjo sąskrydžio, skirto LŠS atkūrimo Lietuvoje 35-osioms metinėms, programa. Į sąskrydžio pradžios ceremoniją atvyko Lietuvos Respublikos Seimo nariai Audronius Ažubalis ir

1. Vlado Putvinskio-Pūtvio priesaikams - ištikimi.
2. Iš kairės - Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis ir Lietuvos kariuomenės vadas - generolas Raimundas Vaikšnoras.
3. Jaunųjų priesaika.

2

3

Valdas Rakutis, Lietuvos kariuomenės vadas gen. Raimundas Vaikšnoras (LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo garbės narys), LŠS vadas plk. ltn. Linas Idzelis, Kelmės rajono savivaldybės meras Ildefonsas Petkevičius, Kelmės krašto muziejaus direktorė Danutė Žalpienė, Šaukėnų V. Putvinskio gimnazijos pedagogai ir jaunieji šauliai, vadovaujami būrelio vadovės Paulinos Paliukienės, ir kiti. Ceremonija prie V. Putvinskio kapo prasidėjo Tyls minute, pagerbiant visus žuvusius ir mirusius Lietuvos laisvės kovotojus, ir Lietuvos Respublikos himnu. Sugiedojus „Tautišką giesmę“ ceremonijos vedėjai (ceremoniją vedė šauliai dim. mjr. Gediminas Reutas ir ats. ltn. Dovydas Jokubauskis) pakvietė tarti sveikinimo žodį Lietuvos kariuomenės vadą gen. R. Vaikšnorą, kuris pasveikino šaulius su atkūrimo metinėmis ir savo kalboje pabrėžė Šaulių sąjungos vykdomą labai svarbų darbą telkiant mūsų valstybės visuomenę dėl bendro su kariuomene tikslo – ginti tėvynę, prisiminė tarpukario Lietuvoje vyravusius broliškus ryšius tarp kariuomenės ir šaulių, stengsis, kad tokie ryšiai būtų atnaujinti.

LŠS vadas plk. ltn. L. Idzelis įteikė kariuomenės vadui „Trijų sukakčių atminimo ženklą“ ir padėjo už atvykimą. Šaulių vadas susirinkusiesiems kalbėjo, kad šauliams keliami vis svarbesni gynybiniai uždaviniai per kovinius ir komendantinius šaulius, o prisidėti prie gynybinio proceso gali visi, nepaisant amžiaus, lyties, religijos ir profesijos, paminėjo, kad pirmą kartą per 35 atkurtos organizacijos metus Šaulių sąjungos sąskrydžio atidaryme dalyvauja Lietuvos kariuomenės vadas. Kelmės rajono savivaldybės meras I. Petkevičius džiaugėsi vis glaudesniais ryšiais su šauliais, rengiamais bendrais projektais ir apsisprendimu tapti šauliu ir taip prisijungti prie valstybės gynėjų gretų.

Po rajono mero pasisakymo programos estafetę perėmė Gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės vadas ats. plk. ltn. Kazimiras Čiuplinskas. Jis pravedė naujų rinktinės šaulių priesaikos ir jaunųjų šaulių pasižadėjimo ceremonijas ir raportavo Sąjungos vadui apie naujų narių priėmimą į rinktinės sudėtį. LŠS vadas pasveikino naujuosius brolius ir seses.

Reikia paminėti, kad rajono meras I. Petkevičius tapo pirmuoju meru, davusiu šaulio priesaiką prie V. Putvinskio kapo. LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas Stasys Ignatavičius, būdamas LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės steigėjas ir prieš 35 metus prie V. Putvinskio kapo prisiekęs su tuomečiais bendražygiais, prisiminė tos dienos įvykius ir pravedė naujų 8 klubo narių inauguracijos ceremoniją. Reikėtų paminėti, kad visateisiais klubo nariais tapo Lietuvos kariuomenės vyriausiasis puskarininkis srž. mjr. Darius Masiulis, A. Smetonos šaulių 5-osios rinktinės Biržų kuopos vadas Vidutis Šeškas, LŠS SOP skyriaus metodininkas ats. kpt. Raimondas Bugavičius, E. Konovaleco paramos ir labdaros fondo vadovas, šaulys Arūnas Surdokas, LŠS Logistikos skyriaus vedėjas Gintaras Žiauga ir kiti. Baigiant ceremoniją, LŠS vadas plk. ltn. L. Idzelis Kelmės krašto muziejui padovanojo istorinę Toronto V. Pūtvio šaulių kuopos vėliavą, kurią įteikė šio muziejaus direktorei D. Žalpienei. Paminėsiu, kad 1954 metų liepos 11 dieną Toronte buvo įsteigtas pirmasis LŠS Tremtyje padalinys – Toronto šaulių klubas. »

Klubas po dvejų metų buvo pervadintas į Toronto V. Pūtvio šaulių kuopą ir šios kuopos pirmoji vėliava buvo padovanota Kelmės krašto muziejui ir bus eksponuojama Vladui Putvinskiui skirtoje ekspozicijoje. Baigus sąskrydžio programos dalį prie V. Putvinskio kapo, buvo duota komanda rikiuotis prie kapinių vartų. Išsirikiavus, maršą grojant Kelmės kultūros centro pučiamųjų instrumentų orkestrui, šaulių kolona [apie 250 dalyvių] pajudėjo buvusių Kelmės šaulių namų link (dabar – Kelmės rajono savivaldybė). Kolonai pasiekus buvusius Kelmės šaulių namus ir prieš juos išsirikiavus, V. Putvinskio-Pūtvio klubo I viceprezidentas dr. Audrius Skaistys eitynių dalyviams priminė, kad buvo pakartotos 1989 metų rugsėjo 20 dienos Šaulių sąjungos atkūrėjų eitynės, bet šį kartą niekam nevaržant ir laisvoje Lietuvoje, tuomet Lietuva dar buvo okupuota ir tuomet eitynių dalyviams grėsė sovietinių jėgos struktūrų susidorojimas. Vėliau sąskrydžio programos veiksmai persikėlė į Grauzikuose buvusią V. Putvinskio dvarvietę. Sąskrydžio dalyviams išsirikiavus, sąskrydį atidarė LŠS vadas plk. ltn. L. Idzelis, kuris palinkėjo gerų sportinių rezultatų, priminė, kad „sportinę aprangą reikia laikyti šaldytuve ir ryte, atsidarius šaldytuvą, ją apsvilkinti ir išbėgti pasportuoti“, už aktyvią veiklą I laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus Šaulių sąjungai“ apdovanojo DLK Kęstučio šaulių 7-osios rinktinės 701-osios kuopos vadą, V. Putvinskio-Pūtvio klubo tarybos narį Kęstutį Sutką ir III laipsnio šiuo ženklu buvo apdovanotas aktyvus klubo narys Kęstutis Veverskis.

4

5

Atidarant sąskrydį pasisakė Lietuvos Respublikos Seimo nariai V. Rakutis ir A. Ažubalis, rajono meras I. Petkevičius, šios dvarvietės šeimininkas, V. Putvinskio proprovaikaitis Tautvilas Pūtvis, apie Grauzikų dvaro šauliškas tradicijas trumpai prisiminė klubo III viceprezidentas Liutauras Trumpulis, klubo prezidentas Stasys Ignatavičius rugsėjo 21 dieną savo 60-metį švenčiančiam K. Sutkui įteikė LŠS vado ir klubo tarybos dovaną ir davė startą sporto varžyboms. Keturias valandas vyko batalijos sporto rungčių aikštelėse ir prie tvenkinio kranto. Reikia paminėti, kad sąskrydžio sporto programoje buvo šaudymo iš orinio šautuvo ir lanko, svarmsens kilnojimo, minos ir kareiviškų batų metimo, žvejybos sausumoje ir plūdine meškere tvenkinyje, „kukurūzo maišo“ rungtys. Pasibaigus sportinėms batalijoms, teisėjų komisija [Dainius Bikuličius – pirmininkas, nariai – G. Reutas, D. Jokubauskis, ats. kpt. Virmantas Balandis] susumavo rezultatus. Sąskrydžio dalyviams išsirikiavus, prasidėjo sporto varžybų apdovanojimo ceremonija. Apdovanojus atskirų rungčių nugalėtojus ir prizininkus, buvo paskelbtos komandos nugalėtojos.

Tikriausiai daugelis mūsų skaitė Kazio Binkio „Atžalyną“, taigi bendrakomandinėje įskaitoje nugalėtojais tapo mūsų pamaina ir mūsų darbų tęsėjai – Šaukėnų Vlado Putvinskio gimnazijos jaunųjų šaulių komanda, kuriems pagrindinę taurę įteikė T. Pūtvis, antrąją vietą užėmė – Mažeikių-Telšių klubo skyrius, treči liko klubo Vilniaus skyrius. Nurimus sportinėms aistroms, įsiliepsnojo sąskrydžio laužas, prie kurio susibūrę sąskrydžio dalyviai maloniai bendravo ir aptarinėjo ateities planus, kito sąskrydžio programą.

Kitą rytą susitvarkius aplinką ir uždarius sąskrydį, visi, kupini įspūdžių ir prisiminimų, išskubėjome namų link. Jau besiruošiant išvykti namo pasireiškė šauliškumo fenomenas. Vienam šauliui „numirė“ automobilis – niekaip negalėjo užvesti, nerodė jokių „gyvybės“ ženklų. T. Pūtvis paskambino savo pažįstamam ir paprašė atvežti elektroninės diagnostikos įrangą. Atvykęs meistras greitai nustatė gedimą ir jį pašalino. Paklaustas, kiek reikia mokėti už remontą, šis atsakė: „Aš – šaulys ir mes esame šeima. Negi iš brolio imsiu pinigų.“

Autoservise sekmadienį už tokį remontą nuplėštų porą šimtinių eurų... Dar norėčiau padėkoti Gen. P. Plechavičiaus šaulių 6-osios rinktinės vadui plk. ltn. Kazimui Čiuplinskiui už sąskrydžiui išskirtas priemones ir šios rinktinės virėjų komandai, vadovaujamai Vytauto Jankausko. Valgiai buvo iš gero restorano menu... x

4. Šaulių paradas Kelmėje.

5. Iš kairės - Lietuvos Kariuomenės vyriausiasis puskarininkis - seržantas majoras Darius Masiulis, LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas Stasys Ignatavičius, Lietuvos kariuomenės vadas - generolas Raimundas Vaikšnoras, Kelmės rajono savivaldybės meras šaulys Ildefonsas Petkevičius ir Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. Linas Idzelis.

1

ŠVYTURYS – ŠVIESOS KARYS

Tekstas ir nuotraukos:
VILMA KAVA

Rugpjūčio 4 dieną dvidešimt vienas 12–17 metų vaikas iš Ilinojaus, Mičigano ir Floridos valstijų susitiko Rako stovykloje, Mičigane, ir atidarė savaitės trukmės Šaulių sąjungos išeivijoje šaulišką stovyklą jaunimui „Švyturys 2024“.

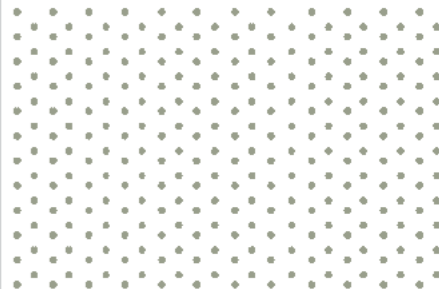
1. Stovykla išrikiuota atidarymui ir vėliavų pakėlimui.

Dvidešimt vienas Amerikos lietuvių kilmės jaunuolis, penkios mergaitės ir šešiolika berniukų, pradėjo jaunųjų šaulių stovyklų istoriją JAV.

VADOVAI

Lietuvos šaulių sąjunga išeivijoje glaudžiai bendradarbiavo su puikias stovyklų tradicijas turinčia Lietuvos šaulių sąjunga, kurios dėka sukurta turininga stovyklos programa.

Kai prieš stovyklą tėvai skambindavo ir klausdavo, koks bus stovyklos užimtumas, įvardijome įvairias veiklas: laužo uždegimas, drono valdymas, vandens filtravimas, kėlimasis per kliūtį, orientavimasis vietovėje, priedangos statymas, pirmos pagalbos teikimas ir kitos. >

Iš Lietuvos atvykę trys specialistai profesionalai įvykdė numatytą stovyklos programą. Tai nebuvo teorija, vaikai patys išmoko viską daryti.

Stovyklos projekto vadovė Sandra Vasiliauskienė, Lietuvos šaulių sąjungos pilietinio ugdymo skyriaus vedėja, ir du instruktoriai, Donatas Vaisvalavičius, Karininko Antano Juozapavičiaus šaulių 1-osios rinktinės neformaliojo švietimo mokytojas, bei Ralfas Andriūnas, Alfonso Smetonos šaulių 5-osios rinktinės neformaliojo švietimo mokytojas, kūrė kiekvienos dienos turinį, ugdydami vaikų lyderio savybes bei formuodami šauliškus įgūdžius.

Uždarant stovyklą, Lietuvos šaulių sąjungos išseivijoje vado pavaduotoja Roma Bikulčius ir Klaipėdos jūrų šaulių kuopos vadas Giedrius Bikulčius stovyklos projekto vykdytojus apdovanojo Lietuvos šaulių sąjungos išseivijoje Šaulių žvaigždės medaliais.

Jaunimas per savaitę išaugo! Taip skiriasi pirmąją dieną vaizdo kamera užfiksuotas rikiavimasis, lygiavimas, žygiavimas ir visai kitoks vaizdas paskutinę dieną, kai nuleidžiama stovyklos vėliava. Vaikai pasitiki savimi, žino, ką daro, jie yra komanda.

Visą laiką su jaunimu buvo ir Lietuvos šaulių sąjungos išseivijoje vado patarėjas Gintautas Vasilevskis, jis mokėsi būti stovyklos instruktoriumi, stebėjo patyrusių vadovų iš Lietuvos patirtį ir talkino veiklose.

STOVYKLAUTOJAI

Kai kuriems vaikams tai buvo pirmas kartas taip ilgai atsiskirti nuo tėvų. Kai kurie pirmą kartą gyveno palapinėse. Kai kas bijojo, kad nepritaps ar neatliks užduočių.

Nė vienas stovyklautojas neišvažiavo iš stovyklos anksčiau laiko, ir tai rodo jos sėkmę.

Vadovai ir savanoriai girdėjo vaikų rūpesčius ir padėjo tvirtėti, neabejoti savimi, džiaugtis stovyklos veikla ir bendravimu su kitais vaikais.

Nugalėjimo savęs ir baimių buvo daug. Nakvojimas miške, kai girdi nepažįstamus garsus, kėlimasis septintą valandą ryto, o dar ir lietuvi pliaupiant, dienos disciplina, mokymasis veikti drauge. Reikėjo ir sumanumo, ir mokymų įsisavinimo, pavyzdžiui, užkurti laužą taip, kad nudegtų ištiesta virvė. Reikėjo ir fizinio stiprumo bei tikslo siekimo tvirtumo, kaip keliantis per upelį prisirišus prie lyno.

2

Nugalėjimo savęs ir baimių buvo daug. Nakvojimas miške, kai girdi nepažįstamus garsus, kėlimasis septintą valandą ryto, o dar ir lietuvi pliaupiant, dienos disciplina, mokymasis veikti drauge. Reikėjo ir sumanumo, ir mokymų įsisavinimo, pavyzdžiui, užkurti laužą taip, kad nudegtų ištiesta virvė. Reikėjo ir fizinio stiprumo bei tikslo siekimo tvirtumo, kaip keliantis per upelį prisirišus prie lyno.

2.-3. Pažintis su kariškais maisto daaviniais.

4. Kai įveikiant kliūtį pasaulis apsverčia.

Vaikai viską atliko puikiai, svarbiausia, sustiprėjo patys, patikėjo savimi.

Prieš stovyklą tėvai baiminosi, kad vaikai iš mišrių šeimų nekalba ar silpnai kalba lietuviškai. Buvo susitarta, kad tada, kai veiklos vyks lietuvių kalba, kiti vaikai padės versdami į anglų, taip mokysis ir bendravimo, ir atsakomybės už draugą.

Tą vertimo pagalbą draugui pastebėjo ir į stovyklą atvykę svečiai iš Lietuvos kariuomenės: Karo prievolės ir komplektavimo tarnybos Panevėžio skyriaus atstovai, kapitonė Rasa Grigalienė, štabo seržantas Renaldas Stuknys ir grandinis Borisas Bylinskis. Jie apdovanojo kariuomenės suvenyrais vaikus už pagalbą draugui verčiant į anglų kalbą.

Visiems stovyklos vaikams Robertas Šidlauskas įteikė šauliškus įgūdžių formavimo klasių baigimo sertifikatus.

Baigiantis stovyklai, projekto vadovė S. Vasiliauskienė, Lietuvos šaulių sąjungos pilietinio ugdymo skyriaus vedėja, ir Lietuvos šaulių sąjungos išseivijoje vado patarėjas G. Vasilevskis kiekvienam stovyklautojui įteikė dalyvavimo stovykloje pažymėjimą.

Vaikai daug ir nuoširdžiai dirbo stovyklos metu.

SAVANORIAI

Stovykla „Švyturys 2024“ vyko remiama atsidavusių savanorių. Savanoriavimas Amerikoje turi šimtametes tradicijas, juo remiasi ir Amerikos lietuvių bendruomenės įvairių organizacijų veikla.

Virtuvės reikalų ėmėsi sertifikuota šefė Diana Subačius. Tai buvo pirmoji Dianos savanoriavimo stovykloje patirtis ir jai puikiai padėjo skautė Giedrė Tulper-Lenčiauskas, turinti ilgametės patirties savanoriauti Rako stovykloje. Giedrė priklauso Baltijos jūrų šaulių kuopai, yra šaulių rėmėja, rengiasi ateityje duoti šaulio priesaiką.

Sriuba kasdien, kaip ir salotos, D. Subačius vaikams parinko sveiko maisto jų skonį atitinkantį meniu. Patiekalus gyrė visi, ir vaikai, ir suaugusieji.

Virtuvėje talkino ir šaulė Felicija Jablonskis, kartu su sutuoktiniu Linu Jablonskiu aktyviai įsijungę į stovyklos gyvenimą. Felicija susidomėjusiems švyturiams vieną vakarą papasakojo savo likimo istoriją – jos tėvelius sovietai gyvulinuose vagonuose išvežė į Sibirą, kur ji ir gimė. Stovyklos uždarymo vakariene buvo surengta taip pat Felicijos iniciatyva. Ji papuošė salę ir iškepė specialią patiekalą – Kelmą.

4

Felicija iš širdies padėkojo iš Lietuvos atvykusiems stovyklos vadovams. Moters gerumas graudino vaikus, jie sakė, kad Felicija jiems primena jų močiutes Lietuvoje. Taip atradome, kad jauniems žmonėms reikia visokios energijos, ir stiprios, ir globojančios, ir nukreipiančios, ir besirūpinančios.

Šaulys Linas Jablonskis, kurio radijo šaukinys – KD9SDX, aiškino stovyklautojams apie radijo ryšio stotelę ir tai, kaip ji veikia, kiekvienas stovyklautojas turėjo galimybę pabendrauti su tuo metu ryšyje buvusiu kitu trumpabanginiu iš Indianos.

Medikė Gintarė Kučinskė įsiklausė į paauglių nusiskundimus ir profesionaliai rado sprendimus. Tokioje pozicijoje Gintarė savanoriauja pirmą kartą, ji sako norinti padėti bendruomenei ugdyti jaunus žmones ir savo pavyzdžiu skatina prisidėti kitus.

Savanorė Aušra Paulauskas darė kiekvienos stovyklos dienos videoreportažų kroniką, taip pat vedė ryto mankštą, jos asmeninė patirtis kaip ilgametės vaikų meno mokyklos vadovės buvo aukščiausios vertės.

Nė vienas savanoris nebuvo atsitiktinis žmogus kolektyve, kiekvienas stengėsi ir tai yra stovyklos pergalė, kad jie prisidėjo.

Į stovyklos gyvenimą buvo įsitraukęs ir Robertas Šidlauskas, savo profesinėmis žiniomis formavęs švyturiukų šauliškus įgūdžius.

Brolis šaulys Julius Tatarūnas prieš stovyklos veiklos pradžią prisidėjo per nuotolį. Jis sukūrė interneto svetainę sauliai.org ir ją prižiūri, sukūrė ir „YouTube“ kanalą bei atidarė Šaulių sąjungos išseivijoje, „Lithuanian National Guard“ kanalų kitose platformose, jas visas tvarko skirdamas asmeninį laiką.

Nuoširdžiai dėkojame skautams, kad patikėjo šaulių svajone ir išnuomojo Rako stovyklą būriui lietuvių kilmės patriotiškai nusiteikusių jaunimo. Ačiū kasdien padėjusiems Taiydai Rudaitis Chiapetta, Arui Lintakui ir Andriui Račkauskui bei broliams Viliui ir Vytiui Buntinams.

Visiems savanoriams ir padėjusiems Lietuvos šaulių sąjunga išseivijoje įteikė Padėkos raštus.

„Švyturys 2024“ stovykla buvo kuriama didelės grupės atsidavusių žmonių. Mes, suaugusieji, susirinkome į stovyklą vienas kito dažniausiai nepažinodami, nesutikę, tačiau susijungėme į darbingą, kūrybingą, tikslo siekiantį kolektyvą.

ORGANIZATORIAI

Lietuvos šaulių sąjungos išseivijoje entuziastai daugiau nei pusę metų, dar nuo pernai, kruopščiai dirbo, kad šauliška stovykla jaunimui būtų parengta.

Penki žmonės, Lietuvos šaulių sąjungos išseivijoje vadas Ovidijus Bernatonis, vado pavaduotoja R. Bikulčius, vado patarėjas G. Vasilevskis, Švyturio jūrų šaulių kuopos „Detroit“ šaulys Linas Orentas ir Šaulių »

rėmėja Vilma Kava buvo tie, kurie patikėjo idėja ir daugiau nei pusę metų atsidavę kūrė pirmąją Šaulių sąjungos išėivijoje stovyklą jaunimui „Švyturys 2024“, kad ji sėkmingai įvyktų.

Per rengimo laiką mes tarėmės beveik kasdien, ir džiaugėmės, ir buvome nusivylę, kai faktai rodė, kad stovyklos neįmanoma paruošti, kai palaikydavo tik tikėjimas ir viltis. Stovyklos triumfas atpirkio visas rūpesčių emocijas.

Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje vado pavaduotoja R. Bikulčius atidarė specialią atskirą stovyklos sąskaitą. Vado patarėjas G. Vasilevskis koordinavo santykius su projektui padedančiomis institucijomis. Šaulių rėmėja Vilma Kava parengė informacijos sklaidos planą ir jį įgyvendino. Tai tik keletas iš begalinių srauto darbų.

Stovyklos vadovas, Švyturio jūrų šaulių kuopos „Detroit“ šaulys L. Orentas buvo ta jėga, kuri nepriekaištingai parengė visus reikalingus stovyklos dokumentus, ir Mičigano valstijos inspekcija, tikrinusi visus leidimus ir licencijas, davė patį geriausią įvertinimą. Brolio šaulio ir skauto Lino keturiasdešimt metų stovyklavimo patirtis leido absoliučiai geriausiai pasiruošti stovyklai: jis ne tik žinojo, kaip stovyklą surengti, bet ir viską turėjo, ko tik reikėjo kiekvienos dienos veiklai.

Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje vadas O. Bernatonis yra stovyklos „Švyturys 2024“ idėjos autorius. Jis keletą metų vis primindavo ir skatino imtis stovyklą surengti, be mažiausios abejonės tikėdamas jos reikalingumu. Kai supratome, kad stovyklos finansavimo lėšos iš ten, iš kur natūraliai tikėjomės ir planavome, neateis, vadas Ovidijus buvo tas, kuris gausiausiai rėmė stovyklą asmeniškai ir paskambino kiekvienam savo draugui, prašydamas paremti, taip reikšmingai kartu su bičiuliais ir kitais dosniais žmonėmis prisidėjo prie finansų telkimo.

Visą tą laiką už šios grupės žmonių stovėjo dvi didelės jėgos, Lietuvos krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos šaulių sąjungos atstovai, kurie tikėjo, padėjo ir skatino.

Už šios grupės žmonių stovėjo ir parėmė veikloje Strateginių iniciatyvų centras ir jo direktorius Alkas Paltarokas.

Kai prireikė, atsistoję draugai ir pažįstami, jie finansiškai pagelbėjo stovyklai, kad ši galėtų tinkamai priimti vaikus.

Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje vado O. Bernatonio vardu nuoširdžiai ačiū visiems. Stovykla buvo įkvėpiančiai sėkminga.

5

Ją aplankė ir Lietuvos Respublikos generalinio konsulato Čikagoje atašė Julijonas Matukas.

Stovyklautojus pasiekė puiki žinia – pirmąją Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje suorganizuotą vaikų vasaros stovyklą pasveikino Lietuvos kariuomenės vadas generolas Raimundas Vaikšnoras ir LŠS V. Putvinskio-Pūtvio klubo prezidentas Stasys Ignatavičius.

Taip pat atėjo pasveikinimas iš Norvegijos lietuvių jūros šaulių būrio vado Nikolajaus Juzeliūno, jis atsiuntė kartu su jo pussesere parašytos dainos „Jūros šaulių maršas“ natas ir žodžius.

Gal kas iš brolių šaulių pasaulyje šią dainą atliks. Būtų smagu ją išgirsti.

Stovykla buvo žinoma Amerikoje, Lietuvoje ir pasaulyje. Ačiū visiems, palaikiusiems ir nuoširdžiai linkėjusiems sėkmės.

RĖMĖJAI

Stovykla „Švyturys 2024“ nuaidėjo Mičigano miškais, pirmoji Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje stovykla kartu su LR Krašto apsaugos ministerijos bei Lietuvos šaulių sąjungos parama.

Dėkojame stovyklos rėmėjams, patikėjusiems šauliškoms idėjomis ir prisidėjusiems realia pagalba.

Prieš pat stovyklą supratę, kad trūksta lėšų, o išlaidų pirmajai stovyklai kaupiasi nemažai, skambinome savo draugams, bičiuliams, pažįstamiems.

Verta dar kartą pakartoti, kad didžiausią pinigų sumą stovyklai paskyrė Šaulių sąjungos vadas O. Bernatonis.

Išskirtinai dėkojame lietuviško verslo kompanijoms „Remy International Inc“, taip pat „Truckstar Inc“ ir jos vadovui Šarūnui Venckevičiui bei kitoms kompanijoms, mus išgirdusioms ir padėjusioms. Jūs buvote laiku atmetas gelbėjimosi ratas, jūsų dėka mes išplaukėme.

Lietuvos šaulių sąjunga išėivijoje dėkoja IMER EXPRESS savininkams Vilmai ir Remigijui Kazlauskams, taip pat „Atlantic Exp Corp“, Mariui Mazunui, Rimvydui ir Daliai Giedraičiams, Audroniui ir Erikai Jurgučiams, Arūnui ir Rasai Žukauskams, Rolandui Slavinskiui, Robertui Lisauskui, Vismantui Vidugirui, „5G Trucking Inc“. Ačiū už jūsų dosnumą, jūs esate tie, kurie padėjo, kai labai reikėjo.

Nuoširdžiai dėkojame ir kitiems draugams bei bičiuliams už gerą širdį ir finansinę paramą, jūs prisidėjote kurdami istorinę stovyklą.

Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje entuziastai daugiau nei pusę metų, dar nuo pernai, kruopščiai dirbo, kad šauliška stovykla jaunimui būtų parengta.

5.-6. Iš pažiūros – eilinis šauliukų žygis, bet šis – istorinis.

Ačiū Vytauto Didžiojo šaulių rinkinei (Čikaga) ir jos vadui Linui Marganavičiui.

Klaipėdos jūrų šaulių kuopa (Čikaga) iš savo lėšų sumokėjo už stovyklos „Švyturys 2024“ emblemų gamybą, kurios buvo įteiktos uždarymo metu kiekvienam dalyviui.

Stovyklos logotipas, emblema, sukurta bendradarbiaujant su Lietuvos šaulių sąjunga, jos autorius brolis šaulys grafikos dizaineris Vytenis Petrusevičius. Logotipo centre – erelis, simbolizuojantis JAV, sparnai ir kūnas atspindi Lietuvos vėliavos spalvas ir apačioje stovyklos pavadinimas – Švyturys.

PRISIMINIMAI

Žmogaus gyvenimo kaleidoskopas kolekcionuoja prisiminimus. Kokie vaizdiniai ir patirtys pasiliks vaikų atmintyje?

Galbūt tie, kai eidavo maudyti j netoliese esantį ežerą? Kai sugavo žuvį? Kai kūrė laužus ir vakarojo?

Kai ėjo į žygį daugiau nei šešis kilometrus, orientuodamiesi, kur yra šiaurė? Kai naktį plaukė žaibai, griudėdavo ir liūtis ploję palapinė?

6

Kai mokėsi nusinešti lėkštę nuo stalo pavalgus? Sakyti ačiū maistą ruošusioms savanorėms?

Kai sėdėjo nuostabioje miško laukymėje, žvelgdami į lelijomis nusėtą daubos vandenį, ir stengėsi paruošti kareiviško sauso paketo maistą?

Kai, suskirstyti į grupes, brolio skauto Dariaus Rudžio padedami valdė dronus?

Kai mokėsi maskuotis, susilieti su aplinka, teptis atviras kūno vietas specialiais maskavimo dažais?

Kai užtikrintai rišosi mazgus ir kėlėsi lynais per upę? O gal nuovargį nuo neįprastos veiklos ir kunkuliuojantį džiaugsmą, nugalėjus save, kai atrodė, neįveiks, neatliks?

Gal paskutinę naktį, kai pagal skautų tradiciją naktį degė laužas, o visa stovykla miegojo po stogine?

Kuri iš stovyklos akimirų sukurs vaikų charakterį, pasitiktį, kuriantį, atjaučiantį, padedantį draugui?

Ką girdės iš pasakojančių vaikų tėvai, jiems ačiū, kad patikėjo pirma jaunųjų šaulių stovykla JAV ir išleido vaikus.

Jūs kuriate istoriją – atidarydamas stovyklą jaunimui sakė Lietuvos šaulių sąjungos vadas O. Bernatonis.

Ir mums visiems kartu pavyko.

Švyturys – šviesos karys.

Tėvynės labui.

Redakcijos pastaba. Lietuvos šaulių sąjungos projektas „Šauliška stovykla JAV: Amerikos lietuvių kilmės jaunimas – švyturiukai“ nominuota Prezidento Gitano Nausėdos iniciatyva rengiamuose apdovanojimuose „Lietuvos galia“, kurie skirti įvertinti pilietinėms iniciatyvoms ir geriesiems veiklų pavyzdžiams miestuose, miesteliuose ir regionuose, taip pat užsienio lietuvių bendruomenėse. Balsavimas už apdovanojimams „Lietuvos galia“ nominuotus projektus prasidėjo rugsėjo 23 dieną ir truks iki spalio 21 dienos. Kviečiame palaikyti šaulišką iniciatyvą! x

Plačiau apie Lietuvos šaulių sąjungos projektą:

www.lietuvosgalia.lt/iniciatyva/sauliska-stovykla-jav-amerikos-lietuviu-kilmes-jaunimas-svyturiukai

„DŽIUNGLIŲ KARABINAS“: PATIKIMAS, ERGONOMIŠKAS IR PASIŽYMĖJĘS MŪŠIUOSE

Tekstas ir nuotraukos:
VALDAS KILPYS

Vėl žengiamo į Vytauto Didžiojo karo muziejaus ginklų saugyklas, kur pabandysime kiek nuodugniau pasikapstyti po įvairių modelių legendinių britiškųjų „Lee Enfield“ šautuvų „džiungles“. Tai nėra lengva, nes nuo XIX amžiaus pabaigos pradėti gaminti šio pavadinimo šautuvai turi begalę žymėjimų, modifikacijų ir yra pasklidę po visą pasaulį.

LEGENDA

1. Nors senamadiškas, ginklo taikiklis neabejotinai patogus.
2. „Džiunglių karabinas“ stebina savo nedideliais gabaritais ir puikia ergonomika.
3. Nors atrodo masyviai, metalinės ginklo dalys visos yra palengvintos.

Kaip jau minėta, šio pavadinimo ginklas jau dabar simbolizuoja nemenką istorijos tarpinį Britų imperijos kelyje. Jis plačiai pasklidęs po visą pasaulį ir vis dar aptinkamas atokesnių valstybių ginkluotuose konfliktuose. Nenuostabu, kad Vytauto Didžiojo karo muziejaus

saugyklose galima pamatyti ne vieną šio ginklo egzempliorių, kurį atgabeno mūsų kariuomenės specukai ar kitos pajėgos iš tolimojo Afganistano. Apie juos laukite straipsnių kituose „Trimito“ numeriuose.

„Lee-Enfield“ šeimos šautuvai buvo kuriami siekiant pakeisti senąjį „Lee-Metford“, kuris vis dar šaudė dūminiu paraku užtaisytais šoviniais. Buvo nuspręsta, kad Britanijos kariuomenė privalo būti apginkluota progresyvesniais, bedūmiu paraku užtaisytais šoviniais šaudomaisiais ginklais, kurie turėtų dėtuve.

Kovinis krikštas įvyko Būrų karo (1899–1902) metu. Po nedidelių patobulinimų pasirodė „Lee-Enfield Mk I“ („SMLE Mk I“), kuris pradėjo tarnybą 1903 metais. Dar po kurio laiko britų kariai pradėjo naudoti „SMLE Mk III“ (1907). Pastarasis šautuvas savo reputaciją pateisino per Pirmąjį pasaulinį karą.

1931 metais buvo sukurta kita šautuvo versija, žymima Nr. 4 Mk I markiruote. 1944 metais britams vis labiau įsitraukiant į karus džiunglėse buvo sukurta palengvinta ir sutrumpinta ginklo versija, skirta džiunglėse kovojantiems kariams, žymima Nr. 5 Mk I. Būtent jį pirmiausia ir ištraukėme iš dailiai surikiuotų ginklų eilių muziejaus saugyklose.

DŽIUNGLIŲ KARABINAS

Nuo 1944 metų kovo iki 1947 metų gruodžio gamintas karabinas buvo skirtas kovoti džiunglėse, kur reikėjo nedidelio, lengvo ir patikimo šautuvo. Jis buvo plačiai naudojamas įvairiuose pokario kolonijiniuose konfliktuose (Indonezijos revoliucija, Vietnamo karas ir t. t.). Sovietams įsiveržus į Afganistaną šie britų ginklai taip pat neliko nepastebėti, nes jais buvo šaudoma net į sraigtasparnius, ir sovietai ilgai nesuprato, kuo ginkluoti afganai.

Pradinis reikalavimas kuriant aptariamą karabiną buvo „lengvas, patogus ginklas, pasižymintis geru taiklumu iki 400 jardų (370 m)“. Pirmieji bandymai vyko 1944 metais. Jų metu buvo nutarta montuoti liepsnos slopintuvą, kuris tapo „džiunglių karabino“ skiriamuoju bruožu. 1944 metų rugsėjį šautuvas oficialiai pradėtas naudoti. Iki 1944 metų pabaigos kariuomenę pasiekė pirmieji 50 000 vienetų.

Sunku patikrinti, tačiau esama žinių apie tam tikrus taikiklio netobulumus, tačiau nesant galimybės šį ginklą išbandyti visgi verta likti prie teiginio, kad tai kokybiškas šautuvas. Nr. 5 Mk I iš tarnybos buvo pašalintas vis labiau įsigalint pusiau automatiniais šautuvams („M1 Garand“, 1949 metų modelio FN ir „MAS-49“).

LENGVAS, PATOGUS IR TIESIOG MIELAS

Patyrę ginklų žinovai ne veltui sako, kad individualiai renkantis ginklą reikia atkreipti dėmesį į daugelį faktorių, tačiau egzistuoja vienas, itin subjektyvus, pasirinkimo kriterijus: paėmęs į ranką šautuvą ar pistoletą šaulys turi pamėgti, gal net suaugti su ginklu. Būtent taip ir nutiko šių eilučių autoriui.

Kad ir kaip pasuksi, tačiau ankstyvesni „Lee Enfield“ modeliai yra gana masyvūs ir sunkūs. Ypač jei esi pripratęs prie dabarties ergonomiškų ir lengvų automatinų šautuvų. Tačiau tai negalioja „džiunglių karabinui“. Jis lengvas, ergonomiškas ir... tiesiog mielas. Ginklo tiesiog nesinori paleisti iš rankų.

Nr. 5 Mk I yra 100 mm trumpesnis ir beveik kilogramu lengvesnis už savo pirmtaką, Nr. 4 modelį.

Siekiant mažinti svorį, spygyje ir kitose metalinėse ginklo dalyse buvo padaryta daug „lengvinančių pjūvių“, pragręžta užtaisymo rankenėlė, sutrumpintos medinės dalys.

Į akį krinta dvi to laikotarpio šautuvams nebūdingos detalės, kurios vėliau įgavo masinį pobūdį: pirmiausia, šautuvas turi kūgio formos šūvio liepsnos slopintuvą ir, antra, jo buožė baigiasi gumine atatranks mažinimo pagalvėle.

Metalinis taikiklis yra dioptrinis, gana patogus greitai prisitaikyti, nes detalės gana plonos ir neužstoja daug vaizdo (taikiklis identiškas kaip ir Nr. 4 modelio). Jis kalibruotas šaudyti 270 metrų atstumu (300 jardų). Naudojant slankiojančią pavažą šūvio atstumą galima padidinti net iki 700 metrų.

„Džiunglių karabinas“ daugiausia buvo naudojamas Toluosiuose Rytuose (iš čia ir „džiunglių karabino“ pravardė). Kariai jį vertino pirmiausia dėl nedidelio svorio (tuo metu naudoti SMLE ir „Lee-Enfield No. 4 Mk I“ buvo gerokai sunkesni ir ne tokie patogūs). Vienintelis skundas, kurį pavyko rasti ekspertų atsiliepimuose apie šį ginklą, buvo gana nemenka atatranka. Šaunant galingu šoviniu 7,71 x 56 mm R („303 British“), regis, buožės plotas, kuris remiasi į petį, kad ir paminkštintas, iš tiesų yra per mažas.

Nors „Lee Enfield“ šautuvai gaminami jau seniai, jų ir dabar galima rasti įvairiuose atokesnių valstybių kariniuose konfliktuose. Ne veltui Vytauto Didžiojo karo muziejaus ginklų saugyklose saugomi net keli egzemplioriai iš Afganistano. Apie juos – kitame „Trimite“. x

SPALIS

Spalio 2 d.

Angelų sargų, Policijos diena

Spalio 3 d.

1919 metais įkurtas Rokiškio šaulių skyrius-rinktinė

Spalio 5 d.

Tarptautinė mokytojų diena

Spalio 6 d.

1919 metų spalio 6 dieną Mato Šalčiaus iniciatyva įsteigtas Kalvarijos šaulių skyrius.

Spalio 9 d.

1899 metais Šilo Pavėžupio dvare gimė Šaulių sąjungos veikėja, Kauno šaulių būrio moterų šaulių sekcijos pirmininkė ir pirmoji vadė, viena iš LŠST atkūrėjų Ona Putvinskaitė-Tercijonienė. Mirė 1972 metų vasario 5 dieną Buntone [JAV]

Spalio 7 d.

1944 metais prie Sedos Tėvynės apsaugos rinktinės kariai sustabdė Raudonosios armijos puolimą

Spalio 8 d.

1609 metais Lietuvos didžiojo etmono Jono Karolio Chodkevičiaus vadovaujama Lietuvos kariuomenė sumušė švedus prie Gaujos upės

Spalio 13 d.

1919 metais įkurtas Tauragės šaulių skyrius-rinktinė

1920 metais įkurtas Mažeikių šaulių skyrius-rinktinė

Spalio 14 d.

1899 metais Marijampolės apskr., Višakio Rūdos vlsč., Runkių sodžiuje, gimė Kauno gimnazistų šaulių būrio vadas Vincas Dovydaitis. Gindamas Valkininkus 1920 metų spalio 19 dieną žuvo. Pirmasis šaulių būrio vadas, žuvęs Nepriklausomybės kovose

Spalio 15 d.

1919 metais LŠS Centro valdyba patvirtino šaulių instruktorių [būrių ir skyrių steigėjų] statusą

Spalio 17 d.

1919 metais įkurtas Jurbarko šaulių skyrius

Spalio 20 d.

1919 metais įsteigtas Raseinių šaulių skyrius-rinktinė

Spalio 21 d.

1919 metais įsteigtas Ukmergės šaulių skyrius-rinktinė

Spalio 22 d.

1919 metais įsteigtas Alytaus šaulių skyrius-rinktinė

Spalio 25 d.

Konstitucijos diena. 1992 metais patvirtinta naujoji Lietuvos Respublikos Konstitucija

Spalio 26 d.

1989 metais LŠS atkūrimo iniciatyvinės grupės narių Algimanto Ragelio ir Valdo Bieliūno iniciatyva buvo išleistas pirmasis „Šaulių archyvo“ numeris [išleista 4 numeriai]

Spalio 28 d.

1939 metais pirmieji Lietuvos kariuomenės daliniai įžengė į Vilnių

Spalio 31 d.

1920 metais įsteigtas Telšių šaulių skyrius-rinktinė.

1. Jonas Karolis Chodkevičius prie Chotino (aliejus, 1867, dailininkas J. Brandtas, Varšuvos nacionalinis muziejus)

2. Jono Karolio Chodkevičiaus portretas (aliejus, XVII a. pirmą pusę, nežinomas dailininkas, Viešpaties Apreiškimo Švenčiausiajai Mergelei Marijai bažnyčia Kretingoje)

4. Ona Putvinskaitė-Tercijonienė su vyru, gydytoju ir visuomenės veikėju Vincu Tercijonu, XX a. 4-as dešimtmetis

3. Lietuvos kariuomenė išžengia į Vilnių 1939 m.

MŪSŲ GINKLAS, MŪSŲ MOKSLAS – LIETUVAI TĖVYNEI!

GENEROLO JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO AKADEMIJA

PRASMINGA IR GERBIAMA
PROFESIJA

2 BAKALAURO STUDIJŲ
PROGRAMOS

STIPENDIJA IR KARIŲ
SOCIALINĖS GARANTIJOS

ŠIUOLAIKINĖS GYVENIMO
SĄLYGOS

100 % VALSTYBĖS
FINANSUOJAMOS
STUDIJOS

VADO PAREIGOS

KARJERA LIETUVOS
KARIUOMENĖS
VIENETUOSE, NATO
ŠTABUOSE

WWW.LKA.LT

+370 682 31 072

LKA.ATRANKA@MIL.LT

@karoakademija

@lietuvos_karo_akademija

lietuvos karo akademija

PRENUMERUOK IR SKAITYK 2024

Prenumerata metams – 20 eurų
Prenumerata pusmečiui – 10 eurų

www.prenumerata.lt